227 — 1929
ryssa
en puvun, niin
vuoden koke-
mukaan. Van-
sesti. Maksut
ta kohtuulliset.
bury, Ont.
styötä
Store,
ESSAMME
DBURY, ONT.
D CO.,
KOVAA JA
Sudbury.
UHELIN 86.
nalaiset
joka lähinnä
FORD AUTO.
Toronto 5957
ksia
A
ger Ale, y.m.
WORKS
K. A. Merikallio
isin
n Poika-
rioittain ja päi-
voivat jäse-
Timmins, Ont.
ksia
tettäväksi.
Lake, Ont.
A
ivällä kello
taiaamuun.
AALI
URI
AN yläkerras-
ka lyhenee ja
(Tr)
ÄN,
Lake, Ont.
of the
s
ose concerns
Vapaus and
bors to do
we support
also enable
ers for their
organization
which means
develop it.
s not forget

"Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!" — Marx

VAPAUS

Järjestymättömien järjestäminen on tärkein tehtävämme

No. 228 — 1929 Federated Pressin jäsen Perjantaina, syysk. 27 p. — Friday, Sept. 27 Member The Federated Press XIII Vuosik. — Vol. XIII

MAAKUNTA-VAALIEN JÄRJESTELY

VAALILUETTELOT LAADITAAN KUNNALLISTEN VAALILUETTELOJEN PERUSTEELLA

Työläisten valvottava vaalioikeuttaan

Oikaisuanomusten sisäänjättöaika määrätty muutamassa vaalipiirissä

Ensi lokak. 30 pnä toimeenpantavien Ontarion maakunnan lainalaatijakunnan vaalien viralliset valmistukset ovat täydessä käynnissä. Sudburyn vaalipiirissä on alettu koota vaaliluetteloa sheriffi Irvingin johdolla. Vaalilautakunta on pitänyt ensimäisen kokouksensa tuomari Proulxin toimiessa lautakunnan presidenttinä.

Vaaliluettelot laaditaan kunnallisten vaaliluettelojen perusteella, mutta tulevat täydennettäviksi sen johdosta että vaalioikeus kunnallisissa vaaleissa on rajoitetumpi, ollen äänioikeus kunnallisvaaleissa vain kiinteistön omistajilla sekä heidän vaimoilla ja henkilöillä, jotka maksavat tuloveroa, kun maakuntavaaleissa sitävastoin on äänioikeus jokaisella 21 vuotta täyttäneellä Britannian alamaiselle eli Canadan kansalaisella, joka on asunut maakunnassa vähintäin vuoden sekä asianomaisessa vaalipiirissä vähintäin kolme kuukautta.

Vaaliluettelot tulevat asetettavaksi julkisuuteen nähtäviksi tällä viikolla, ja samalla ilmoitetaan mihin mennessä valitukset on osoitettava vaalilautakunnalle. Sheriffi Irvingin johdolla laaditaan luettelot niissä osissa vaalipiiriä, jossa ei ole vielä asetettu vannotettuja merkitsijöitä. Sudburyn piirissä tulee olemaan noin 100 äänestyspaikkaa.

Työläisten, jotka ovat Canadan kansalaisia ja lain mukaan vaalioikeutettuja tulee huolehtia ensitilassa siitä, että nimensä löytyy vaaliluettelosta. Jollei nimeä löydy luettelosta on valitettava, liittämällä valituksen mukaan todistukset kansalaisoikeudesta ja siitä, kuinka kauan on asunut maakunnassa ja vaalipiirissä.

Vaalilautakunnan ilmoittamina aikoina tulee revisioni-oikeus käsittelemään eri paikoissa vaaliluettelon oikaisuvaatimukset.

Sudburyn vaalipiirin vaalilautakunnan muodostavat tuomari Proulx sheriffi Irving, piirioikeuden kirjuri A. H. Beath, paikallinen reistraattori Max Brunette ja piirin yleinen syyttäjä R. R. McKessock.

Valitusten sisäänjättöaika Torontossa

Yorkin kunnassa, johon kuuluvat Toronton kaupungin äänestysalueet, ovat vaaliluettelon oikaisuanomukset jätettävät kaupungin talolle huoneeseen n:o 220 viimeistään seuraavina päivinä puoleen yöhön mennessä: Riverdalen vaalipiirissä asuvien lokak. 3 pnä; Greenwoodin vaalipiirissä asuvien lokak. 4 pnä; Eglintonin lokak. 5 pnä; Beachesin lokak. 7 pnä; Woodbinen lokak. 8 pnä; St. Davidin lokok. 3 pnä; St. Georgesin lokak. 4 pnä; St. Andrewsin lokak. 5 pnä; St. Patricksin lokak. 7 pnä; Bellwoodsin lokak. 8 pnä; Dovercourtin lokak. 3 pnä; Brocktonin lokak. 4 pnä; Parkdalen lokak. 5 pnä; Bracondalen lokak. 7 pnä ja High Parkin lokak. 8 pnä.

Vaalilautakunnat edellämainituissa kokoontuvat neljän päivän kuluttua edellamainituista päiväyksistä lukien niin, että esim. Riverdalen piirin lautakunta kokoontuu lokak. 7 pnä jne.

Työläiset ja maaseudun pieneläjät! Kautta Ontarion on valmistauduttava tehokkaasti ottamaan osaa vaaleihin työväen luokan vaatimusten puolesta herrain valtaa vastan.

Spitalitaudin saastuttama saari

2,000:sta Naurusaariston asukkaasta sairastaa 350 spitalia

SYDNEY, Australia, syysk. 26. — Kamala tilanne vallitsee Nauru-saarien asukkaiden keskuudessa. Saari sijaitsee muutamia maileja päiväntasaajasta etelään ja sitä hallitsee Australia ja Uusi Seelanti yhteisesti mandaattioikeudella.

Saarella vallitsi idyllinen alkuasukaselämä ennenkuin ulkomaiset kapitalistit perustivat sinne fosfaattiteollisuuden pari kymmentä vuotta takaperin. Sittemmin pääsi spitali leviämään alkuasukkaiden keskuuteen ja saaren 2,000:sta asukkaasta sairastaa nykyään 350 tätä peljättävää tautia. Saaren kaksi suurta sairaalarakennusta joutuvat hoitamaan ainoastaan spitalitautisia.

Maahan tuotetut työläiset elävät lisääntyvässä kurjuudessa

1,000 brittiläistä kyllästynyt canadalaiseen "hyvinvointiin" ja haluaa tulla karkoitetuksi takaisin kotimaahansa

MONTREAL, syysk. 26. — Tänä vuonna Canadaan tulleista 58,000:sta brittiläisestä siirtolaisesta haluaa n. 1,000 tulla karkoitetuksi takaisin kotimaahansa. Näistä 98 on nykyään Montrealissa ilman työtä ja puutteessa, hyväntekeväisyyslaitosten armoilla. Tämän ilmotuksen teki eilen protestanttien työnvälitystoimiston johtaja F. R. Clarke, Citizen's hätäapuyhdistyksen kokoukselle, joka yhdistys on hiljattain perustettu huolehtimaan työttömistä brittiläisistä siirtolaisista. Huhuja on kuitenkin liikkeellä että Montrealissa on 700 brittiläistä siirtolaista työttömänä, joilla ei myöskään ole rahaa palatakseen kotimaahansa, mutta Clarken ilmotuksen mukaan on ainoastaan 98 luetteloon merkitystä siirtolaisesta pyytänyt avustusta yhdistykseltä.

Hyväntekeväisyysyhdistys on hankkinut siirtolaisille asuinpaikan ja yrittää keplotella heitä työhön nälkäpalkoilla

Yhdistys on kerännyt avustusta kaupungin asukkailta ja vuokrannut asuntotalon, jossa tullaan antamaan siirtolaisille suojaa. Ensimäiset siirtolaiset, jotka turvaantuivat pyytämään apua, asetettiin puhdistamaan huonestoa jonka yhdistys on vuokrannut ja joka on ollut 14 kuukautta autiona. Tästä voi päätellä, että asunto ei ole kovin loistokunnossa. Muuten voimme mainita, että tämä yhdistys on pappien ja muiden keplottelijain johdon alainen laitos ja näyttää muodostuvan orjakontrahtien välityslaitokseksi. Clarken ilmotuksen mukaan, saatiin 2:lle siirtolaiselle hankittua työpaikka maalle $15:in kuukausipalkalla, mutta ainoastaan toinen oli kykenevä lähtemään työhön, toisen ollen jo niin nälkiintynyt ettei enään ollut työkykyinen, joten hänet siirrettiin siirtolaisvirkailijain haltuun odottamaan karkoitusta.

Liittohallituksen siirtolaisvirastoa pyydetty huolehtimaan työttömistä siirtolaisista

Liittohallituksen siirtolaisministerille Robert Forkelle on lähetetty sähkösanoma, jossa pyydetään asianomaisen viraston kiinnittämään huomiotaan näiden siirtolaisten kohtaloon. Siirtolaisvirasto on vastaukseessaan ilmottanut, että kaksi siihtolaisvirkailijaa tullaan lähettämään Montrealiin jotka tulevat huolehtimaan niistä siirtolaisista, joista liittohallitus on vastuussa. Muuten Clarken selvitys tilanteesta on kauttaaltaan sekava ja ilmeisesti todellista tilannetta peittelevä. Siitä kuitenkin paikoin pääsee pulpahtamaan ilmi, että tilanne on vakava. Selostuksessa ensin puhutaan tuhansista, sitten sadoista siirtolaisista, jotka ovat perikadon partaalla ja toimenpiteet kuivuvat muutamiin yksilöihin. Tämä toteaa vain yhä uudelleen sen, että hyväntekeväisyys ei kelpaa keinoksi työttömyyskysymyksen ratkaisussa.

Suuri skandaali Japanissa

Tanakan hallituksen rautatieministeri vastaanottanut $250,000—$1,000,000 lahjuksina

TOKIO, syysk. 26. — Täällä on paljastanut suurin poliittinen skandaali, minkä tiedetään tapahtuneen viimeisen 10 vuoden aikana. Vastikään eronneen Tanakan hallituksen rautatieministeri Heikichi Ogawa on vangittu syyllisenä suurten lahjusten ottoon. Hänen sanotaan vastaanottaneen erinäisiltä kapitalistisilta yhtymiltä erinäisiä palveluksia vastaan $250,000—$1,00,000.

"TYÖVAEN" MINISTERI MATKUSTAA KEISARILLISESSA KOMEUDESSA

Lontoo, syysk. 26. — Pääministeri MacDonaldin toivomusten mukaisesti, että hän matkustaa vain "tavallisena matkustajana", lähtiessään seurueineen tapaamaan Hooveria Washingtonissa, on Cunard-linjan "Berengaria"-laivassa varattu häntä varten loisto-osasto, joka aikoinaan oli rakennettu Saksan keisaria varten. Laiva oli nim. ent. seksalainen jättiläisliva "Imperator", joka sodan päätyttyä joutui Englannille. — Hyvin kohtelee porvarillinen valtio uskollisiksi rengeikseen antautuneita työväen pettureita.

Fascisti-ainekset ovat metelöineet Windsorissa

TOVERI NICK HOCULAK JOUTUNUT FASCISTIEN VAINOTOIMENPITEIDEN UHRIKSI

(Sähkösanoma Vapaudelle)

TORONTO, syysk. 27. — Toveri Nick Hoculak joutui Windsorin ukrainalaisten - fascistien vainotoimenpiteiden uhriksi viime lauantaina. Ukrainalaisilla fascisteilla oli kokous jossain kouluhuoneella. Kokous oli kutsuttu kuulemaan Olena Kisilevskin puhetta. Kisilevska on ukrainalainen fascisti ja valkoisen puolan jäsen. Tilaisuudessa syntyi kahakka, jonka johdosta tov. Hoculak vangittiin ja määrättiin hänen vapaaksipääsynsä ehdoksi $2,000:n takaus. Takaus on hankittu ja on hän nyt vapaana kuusteluun saakka. Tämä osottaa mitä häikäilemättömintä vainoa kommunisteja vastaan, sillä kahakassa ei kerrottu kenenkään vakavammin loukkaantuneen, ainoastaan ukrainalaisten fascistien johtajan John Lychyn kerrotaan saaneen mustansilmän.

Poliisit eivät olleet tietoisia kahakasta, eivätkä millään tavalla sekaantuneet siihen. Tapahtuma tuli vasta tiedoksi eilen, kun Lychyn vangitutti tov. Hoculakin, syyttäen häntä päällehyökkäyksestä ja ruumiillisen loukkauksen aiheuttamisesta.

Tov. Hoculak on huomattu puolueen johtaja ukrainalaisten keskuudessa, ja on hän aikaisemmin ottanut osaa puoluetoimintaan kansallisuutensa keskuudessa Sault Ste. Mariessa ja Torontossa.

Palkat Englannin villateollisuudessa

Työnantajat vaativat yleistä alennusta — Unioiden vanhoilliset johtajat antavat perään

BRADFORD, Englanti, syysk. 26. — Villateollisuuden valitsema yhteinen komitea, joka käsittää työnantajien ja unioiden ojhtajia, ei ole päässyt vielä mihinkään yksimielisyyteen palkkariitaa koskevassa asiassa. Komiteassa on tingitty työnantajien vaatimusten ja unioiden herrain myönnytysten välillä.

Unioiden taantumukselliset johtajat ovat olleet valmiita hyväksymään yleisen 7.25 prosentin palkanalennuksen huolimatta siitä, että villateollisuuden työläisten palkkasuhteet ovat ennestään olleet alhaiset.

Työnantajat ovat vaatineet 9.09 prosentin alennusta, mutta kuulemma nyttemmin tyytyisivät 8.3 prosentin alennukseen. Mainitut neuvottelut viittaavat siihen, että työläisten edut ovat union herrain taholta tulleet täydellisesti petetyksi samalla tavalla kuin puuvillateollisuusselkkauksessa joku kuukausi takaperin.

Miesten suojeluskongressi

Kokoontui Wieniin pohtimaan keinoja "miesten vapauttamiseksi naisten tyranniudelta"

WIEN, syysk. 25. — Tänään kokoontuu täällä 2,000 miestä käsittävä kongressi, jonka tarkoituksena on pohtia miesten oikeuksien suojelemista koskevia kysymyksiä. "Miesten oikeuksien kansainvälisen liiton" johtaja, tohtori Sigurd Hoeberth, selittää, että kongressi tulee käsittelemään ehdotuksia, joissa vaaditaan muutoksia nykyisiin avioliittolakeihin, jotta miessukupuolta voitaisiin paremmin suojella naisten harjoittamalta vainolta avioero-eläkkeisiin nähden sekä turvatakseen miehet "avioliitto-ansoilta".

"Miesten hätähuuto kuuluu kaikkialta", sanoi Hoeberth. "Tänään ovat naiset poliittisesti samanarvoisia miesten rinnalla ja kaikki inhimillisen toimeliaisuuden alat ovat heille avoinna. Ei voida kieltää, etteikö naisten ole helpompi hankkia elatuksensa, kuin miesten". Hoeberth on saanut Itävallan hallitukselta, joka on kokoonpantu miehistä, alennuksia edustajain rautatielippujen hinnassa ja passimaksuissa.

Neuvostoliiton jyrkkä varoitus Kiinan lahtareille

PUNA-ARMEIJA RYHTYY HETI TOIMINTAAN, JOS RAJAHYÖKKÄYKSET JATKUVAT

MOSKOVA, syysk. 62. — Neuvostohallitus eilen lähetti Saksan ulkoasiain viraston kautta Kiinalle jyrkän varoituksen, jossa uhataan, että punainen armeija tulee viipymättä ryhtymään ratkaisevaan toimintaan, jos kiinalaiset jatkavat hyökkäyksiään Neuvosto-kansalaisia vastaan pitkin Manchurian rajaa.

Ranskassa ovat sotilasrasitukset huikean suuret

JOKAISESTA 100:STA FRANGISTA MIKÄ KISKOTAAN VERONMAKSAJILTA, MENEE 25 SOTALAITOKSELLE

PARIISI, syysk. 26. — Radikaalisen puolueen johtajat ovat ryhtyneet lyömään rumpua suurilla sotilasrasituksilla, yrittäen täten päästä veronmaksajain suosioon. Puolueen johtaja Edouard Daladier on pitänyt eilen ohjelmapuheen, jossa arvosteli Ranskan sotilasmenojen suunnatonta kohoamista.

"On anteeksiantamatonta, että sotilaskustannuksemme kohoavat 10 biljoonaan frangiin vuodessa", lausui Daladier. Tämä puolueen johtaja halusi asettaa vastuun sotalaitoksen menojen kasvusta yleisesikunnan ja jonkin kirjoittajakoplan tilille, vaikka ranskalainen militarismi on imperialistisen riistojärjestelmän kehityksen tulos.

Toiselta puolen hän kosketteli erääseen Ranskan valtajärjestelmän arkaan paikkaan, mainitessa, että aseistariisuminen saavutetaan Ranskassa silloin, kun veronmaksajat kieltäytyvät mainittua kymmentä biljoonaa armeijan ja laivaston ylläpitämiseksi. Nykyään joutuvat Ranskan veronmaksajat pulittamaan 25 frangia sotalaitokselle jokaisesta veroina maksamastaan 100:sta frangista.

Daladier väitti, että "600,000 miehen aseissapitäminen on johtanut Ranskan armeijan vain hajaannukseen". Kannattaa muistuttaa mieliin, että Tsaari-Venäjällä ei koskaan ole ollut niin paljon sotilaita aseissa, kuin vallankumousvuonna 1917. Nuo sotilaat, jotka kuvastivat sortojärjestelmän voimaa, muuttuivatkin sen kukistajaksi. Samoin, tulee käymään Ranskassa y.m. kunhan kansan kiristäminen on ylittänyt sen kärsivällisyyden rajat.

"Neuvostomaa" myrskyn käsissä

Kuuluisa lentokone oli vähällä tuhoutua miehistöineen Dutch Harboriin saapuessa

DUTCH HARBOR, Unalaska, syysk. 26. — Neuvostoliiton lentokone "Neuvostomaa" joutui laskeutumaan täkäläiseen satamaan eilen ankarassa myrskyssä, joka oli vähällä syöstä lentokone kappaleiksi sataman edustalla oleville kallioille sekä hukuttaa urhoolliset lentäjät.

Ainoastaan rannikkokutterien "Chelanin" ja "Haidan" nopea paikalle saapuminen pelasti lentäjät koneineen tuhosta. Rannikko-aluksista lasketut moottoriveneet saivat taistella pari tuntia myrskyisessä aallokossa ennen kuin onnistuivat ottamaan lentäjät mukaansa sekä sitomaan koneen ankkuriin.

Lentäjät otettiin "Chelaniin", missä saivat kuivia vaatteita sekä lämmintä ruokaa. "Neuvostomaa" lähtee tänään Sitkaan ja edelleen Seattleen, San Fransiscoon ja New Yorkiin, jos sääsuhteet sallivat.

JERUSALEM, syysk. 26. — Tänne ilmoitetaan, että 60 kapinallista arapialaista on kaatunut ja suuri joukko haavoittunut 15 tuntia kestäneessä taistelussa joka käytiin Nejdin ja Hedjasin hallitsijan Ibn Saudin lähettämän rankaisuretkikunnan ja Feisal Dawishin johtaman kapinallisten joukon välillä, viimeksimainitun ilmoitettua, että hän tulee valtaamaan El Haasan sekä syöksemään Ibn Saudin valta-istuimelta.

Kaikki järjestyneet työläiset avustamaan Hamiltonin lakkoa

Kommunistipuolue ja Canadan työläisten puolustusliitto vetoaa kaikkiin työläisiin — Lakko ei saa murskautua

TORONTO, Ont., syysk. 26. — Hamiltonin terästyöläisten lakko National Steel Car-yhtiötä vastaan kiristyy päivä päivältä. Työläiset ovat olleet lakossa n. kolme viikkoa. Alkujaan lakkoon yhtivät vain niittarit; nyt ovat toiset työläiset yhtyneet kannattamaan heidän taisteluaan. Lakossa on noin tuhannen työläistä. Suurin osa näistä työläisistä on ammattitaidottomia ja monilin eri kansallisuuksiin kuuluvia. Lakko alkoi yhtiön hyökkäyksestä työläisiä vastaan. Kysymyksessä on 50 pros. palkanalennus. Nämä työläiset kävelivät ulos tehtaasta järjestymättöminä. He ovat saaneet johtoa ja ohjausta ammattijärjestön valistusliitolta ja Canadan kommunistipuolueelta. Työläiset itse osottavat mitä suurinta taisteluinnostusta.

Järjestö perustettu — poliisivoima vartioimassa tehdasta

Senjälkeen, kun työläiset kävelivät ulos tehtaasta, ovat he rakentaneet itselleen järjestön, johon työläiset ovat yhtyneet melkein sataprosenttisesti. Kokouksia pidetään kahdesti päivässä; lakkovartiointia pidetään yllä siitä huolimatta, että vartijoita on vangittu. Vankka poliisivartiosto on asetettu tehtaan ympärille. Porvarillinen sanomalehdistö levittää valheita ja ammattiyhdistysbyrokraatit yrittävät hiljaisesti saboteerata taistelua. Jos työläiset kykenevät pitämään rivinsä ehjänä ja säilyttämään taistelu-innostuksensa, niin voitto on varma. Tämä merkitsee paljon järjestön rakentamisessa terästyöläisten keskuudessa ja tekee kommunistipuolueen laajemmin tunnetuksi työläisille.

Kaikki työväenjärjestöt avustamaan lakkolaisia

Nälkä on ainoa, joka kykenee saattemaan tämän lakon häviöön. Monet työläiset ovat avun tarpeessa. Me emme saa antaa tovereidemme ja heidän perheensä nääntyä nälkään. Jokaisen työssäolevan työläisen on tuettava tätä lakkoa. Canadan työläisten puolustusliitto taistelee vangittujen lakkovahtien vapauttamiseksi. Jokainen päivä lisää vangittujen lukua. Sentähden, että Canadassa ei ole vielä perustettu kansainvälistä avustusjärjestö, vetoaa Canadan työläisten puolustusliitto työläisiin lakkolaisten ja heidän perheitensä avustamiseksi. Tämä työ on tähän mennessä ollut puhtaasti paikallista laatua. Kommunistipuolue vetoaa kaikkiin yksikköihin; piiri- ja paikalliskomiteoihin pyytäen heitä lähettämään pikaisesti avustusta.

Avustustyö on järjestettävä heti voimaperäisesti

Antakaa heti se mitä teillä on käsillä. Jokainen päivä on merkityksellinen taistelun voittamiseksi. Järjestäkää keräyksiä tehtaissa, kaivoksissa ja talosta taloon. Vedotkaa kaikkiin työväenjärjestöihin. Pitäkää joukkokokouksia tehdäksenne tilanteen selväksi työläisille. Toimikaa ja toimika pian, sillä, jokainen hetki on kallis lakon voittamiseksi, koska me tiedämme yhtiön olevan varustautuneena kaikilla keinoilla murskaamaan lakon, joka on kommunistipuolueen johdonalainen. Lähettäkää avustuksenne puolueen keskusvirastoon. Sieltä lähetetään se edelleen lakkoalueella olevalle avustusjärjestölle. Toverit! Tämä on koe puolueen taisteluhalusta ja sen kuntoisuudesta. Älkää antako tämän tärkeän taistelun epäonnistua.

Uusi järjestelmä Neuvostoliiton teollisuudessa

Yhtäjaksoinen tuotantoprosessi käyntiin — Lepopäivä joka viidennen työpäivän jälkeen

MOSKOVA, syysk. 26. — Kaikki uskonnolliset pyhät sunnuntait mukaanluettuna on poistettu uudessa työjärjestelmässä, joka edellyttää töiden yhtäjaksoinen käynnissäpitäminen vuorokauden 24 tuntina ja viikon 7 päivänä. Tämän järjestelmän mukaan jatkuvat työt useana vuorona teollisuudessa, työläisten saadessa vuoronsa mukaan vapaapäivän jokaisen viisipäiväisen työjakson kuluttua.

Uudella järjestelmällä voidaan vähentää työttömyyttä sekä samalla kohottaa tuotantoa. Mitään muita pyhäpäiviä ei tulla viettämään tästä lähtien, kuin vallankumouskalenterissa olevat juhlapäivät, kuten lokakuun vallankumouksen vuosipäivää, Leninin kuolinpäivää ja kansainvälistä vapunpäivää.

Vaativat mantereen poikki johtavaa maantietä

QUEBEC, syysk. 25. — A. B. MacKay, Albertan autoilijayhdistyksen presidentti, puhuessaan täällä koollaolevalle Canadan autoilijayhdistyksen edustajakokoukselle, painesti poikkimaan johtavan maantien välttämättömyyttä, vaatien yleisen mielipiteen painoastamana hallituksen velvoittamista ottamaan työn suoritettavaksi läheisten tulevien vuosien kuluessa. Kokouksessa on autojen omistajia Atlantista Tyyneenmereen saakka ja kannattivat he innokkaasti esitystä.

MacKay ehdotti, että suunnitelma on toteudettava liittohallituksen toimesta maakuntahallitusten avustamana. Sanoi sen kansallisena yrityksenä liikennekysymyksen ratkaisussa olevan perustuslain mukaisen, sillä maantie tulisi olemaan rautateiden lisänä liikennerakenteessa ja myöskin suurena apuna liikenteelle. Hän myöskin osotti, että suuri osa Canadan veronmaksajista on autojen omistajia, sanoen Canadassa olevan tälläerää 1,100,000 lupakirjalla varustettua autoa.

MacKay myöskin sanoi poikkimaanjohtavan maantien olevan yhden niistä monista lupauksista, joita liittohallitus on antanut äänestäjille ja jättänyt täyttämättä. Autohuvimatkailla liikenne lasketaan nykyään tuovan Canadaan $300,000,000, joka voisi kaksi- ja kolmikertaistua, jos hallitus huolehtisi kunnollisten teiden rakentamisesta, väitti MacKay.

Canadan viljalakia tultanee korjaamaan

OTTAWA, syysk. 25. — Canadan viljalaki ilmotetaan tultavan yleisesti korjaamaan ensi parlamentin istuntokaudella. Maanviljelijät viime vuonna laajoilla aloilla valittivat väärää viljanluokkittelua vastaan, joten hallitus on ollut pakotettu nimellisesti kiinnittämään huomiota viljalain uusimiseen. Maanviljelijät eivät kuitenkaan voi odottaa suuria viljalain enempää kuin muidenkaan lakien korjaamisesta, sillä nämä ovat vain lupauksia joita hallitus joutuu hädäntullen antamaan, kun riisto kohoaa siihen pisteeseen, että se näyttää herättävän työläiset ja maanviljelijät näkemään todellisen tilanteen.

Lakiesitys joka kieltää viljan sekoituksen tulee vasta ensi vuonna esille. Tämä lienee ollut viljakaupan räikeimpiä nylkemismuotoja, joten lain korjaamista täytyy ainakin viivyttää. Maanviljelijät jotka saivat tänä vuonna huonon sadon, saavat nyt lohdutusta, että viljan luokitusta tullaan joskus tulevaisuudessa parantamaan. Viljan sanotaan tänä vuonna olevan parempaa laadultaan kuin edellisinä vuosina. Kemistit ovat tutkineet sen ravintoarvon olevan 2 pros. korkeamman kuin tavallisesti, mutta maanviljelijöillä ei nykyisen luokitusjärjestelmän mukaan ole mahdollisuutta saada tästä erosta johtuvaa hyötyä.

Myrskyä yhä odotetaan Floridassa

MIAMI, Fla., syysk. 26. — Vaikka ilmapuntari on ollut jokseenkin normaalissa ovat sääennustusasemat ennustaneet, että Bahama-saarilla riehunut trooppillinen myrsky tulee kohtaamaan Floridan rannikon jossakin Miamin ja West Palm Beachin välillä 50 mailin laajuisella alueella.

Varmuudella ei kuitenkaan voida sanoa, milloin myrsky ehtii rannikolle. Odotettaessa toista ankaraa myrskyä yhden vuoden sisällä, ovat avustusjärjestöt sekä laivastoreservit y.m. ryhtyneet ennakkotoimenpiteisiin pelastustoiminnan järjestämiseksi. Väestö on ostellut elintarpeita, jotta ei tulisi pakoitetuksi poistumaan asunnoistaan myrskyn kestäessä. Miami-joella olevat alukset ovat pyrkineet sisämaahan.

Havanan sääennustusasema Kubasse ennustaa myrskyn kohtaavan Miamin noin 150 mailin tuntinopeudella.

PUHEVAPAUS-TAISTELU TORONTOSSA

TYÖVÄEN JÄRJESTÖJEN KONFERENSSI ON KUTSUTTU LOKAK. 2 P:KSI

Vastustamaan torontolaista poliisiterroria

Haali kokousta varten saatu puolustusliiton ukrainalaisen osaston kautta

TORONTO, Ont. syysk. 26. — Aikaisemman ilmoituksen mukaan aijottiin toimeenpanna työväen järjestöjen yleinen konferenssi Toronton poliisin väkivaltaisten vainotoimenpiteiden vastustamiseksi ja puhe-, kokoontumis- sekä painovapauden turvaamiseksi syysk. 27 pnä. Konferenssia ei kuitenkaan voida pitää mainittuna aikana erinäisistä syistä, vaan on se siirretty keskiviikoksi, lokak. 2 päiväksi.

Canadan kommunistipuolueen kolmannen piirin organiseeraaja Charlie Sims on ilmoittanut, että konferenssia varten on saatu haali Canadan työväen puolustusliiton Toronton ukrainalaisen osaston välityksellä n:sta 553 Queen Street, Westistä, sanotun talon toisesta kerroksesta, jossa kokous tullaan aloittamaan täsmälleen kello 8 ip.

Torontolainen virkavalta on tehnyt kaikkensa estääkseen militanttista työväestöä pitämästä kokouksiaan, terrorisoiden m.m. haalien omistajia estämään haalien luovuttamista kommunistisille kokouksille.

Taistelua kuitenkin jatketaan Torontossa ja työläiset käsittävät, että kaikki voimat on yhdistettävä taisteluun poliisiterroria vastaan. Edellämainittu neuvottelukokous tulee luomaan perustuksen Toronton työväestön kokoamiseksi yhteisrintamaan, voittaakseen takaisin puhe-, kokoontumis- ja painovapauden, jotka työväenluokan elimelliset oikeudet koetetaan hävittää taantumuksellisilla poliisiukaaseilla.

Joukkoprotestit ja esiintymiset poliisimielivaltaa vastaan tulevat jatkumaan.

Draperin "puhevapauskonferenssi"

TORONTO, syysk. 26. — Draper nähtävästi pitää puhevapauskonferenssin Toronton poliisihallinnon kanssa ensi tiistaina. Majuri McBride on ilmottanut, että poliisihallinto kokoontuu ensi tiistaina keskustelemaan ehdotuksesta poliisin valtuuksien laajentamiseksi katujen ja puistojen yli, että jokaisen, joka haluaa puhua kadulla tai puistossa on hankittava siihen poliisipäällikön lupa. Majurin ilmotuksen mukaan tulee kokous olemaan avonainen ja tullaan siellä antamaan puheoikeus myös kaupungin asukkaiden edustajille. Puistokomitealla on myöskin oikeus puolustaa ehdotustaan, jonka mukaan puistokomitean tulisi olla korkein ylivalvoja puistojen yli.

Poliisipäällikkö Draper tulee myöskin olemaan itse läsnä kokouksessa, joten näyttää siltä, että herrat haluaa pitää puhevapauskonferenssia keskenään. Kaupungin lakimies on ilmottanut, että nykyiset säädökset eivät ole riittävät antamaan poliisille valtaa katujen ja puistojen yli. Kaikesta huolimatta tulevat työläiset taistelemaan oikeuksiensa puolesta, välittämättä siitä, mitä päätöksiä herrat tekevät ja minkälaisia säädöksiä he laativat.

North Bay, syysk. 25. — Maakunnan liikenne poliisi Berard selvittämään omituista yhteensattumaa ja yhteen ajoa samallakertaa. Kaksi automatkustajaa ajoi yhteen Rutherglen ja Lau Clairen välillä. Kun liikennepoliisi saapui paikalle tapasi hän miehet riitelemässä, kumpikin syyttäen toistaan yhteenajosta.

Poliisi sekaantui riitaan: "Nimenne olkaa hyvä".

"Arthur Huard, Cobaltista", tuli vastaus.

"Arthur! mikä?" kuului toisen auton tyköä kiukkuinen kysymys.

"Etkö kuullut? sanoin Arthur Huard Cobaltista", tuli toisaalta yhä kiukkusempi vastaus.

"Aijotko pettää minua? Nimeni on Arthur Huard, Mattawasta", intti taas vastapuoli.

Loppuselvittely totesi, että miehillä oli sama nimi, mutta eivät olleet sukulaisia keskenään, eivätkä olleet koskaan ennen tavanneet toisiaan. Kiistämättömäksi tosiasiaksi jäi, että Arthur Huard oli syyllinen yhteenajoon ja myöskin vastuunalainen siitä esuranneesta vahingosta.

VAPAUS Canadan suomalaisen työväestön ainoa äänenkannattaja, ilmestyy Sudburyssa, Ontario, kaikkina, paitsi sunnuntai- ja määrättyinä juhlapäivinä.

VAPAUS (Liberty)
The only organ of Finnish Workers in Canada. Published daily at Sudbury, Ontario.

Registered at the Post Office, Department, Ottawa, as second class matter.

TOIMITTAJAT:
S. G. NEIL, A. VAARA, B. TENHUNEN, M. POHJANSALO, A. PÄIVIO.

TILAUSHINNAT:
1 vk. $4.50, 6 kk. $2.50, 3 kk. $1.75 ja 1 kk. $1.00. — Yhdysvaltoihin ja Suomeen sekä muualle ulkomaille: 1 vk. $6.00, 6 kk. $3.50, 3 kk. $2.00 ja 1 kk. $1.00.

ILMOTUSHINNAT VAPAUDESSA:
Kirjevaihtoilmotukset $1.00 kerta, $2.00 kaksi kertaa. — Avioliittoon menneille onnentoivotukset 50c palstatuuma. — Nimenmuuttoilmotukset 50c kerta, $1.00 3 kertaa. — Syntymäilmotukset $1.00 kerta $2.00 3 kertaa. — Asuntoerollmotukset $2.00 kerta, $3.00 kaksi kertaa. — Kiitosilmotukset $1.00 kerta. — Kuolemanilmotukset $2.00 kerta, 50c lisämaksu kiitoslauseelta tai muistovärsyltä. — Halataantiedot ja osoteilmotukset 50c kerta, $1.00 kolme kertaa. — Tilapäisilmottajien ja ilmotusagenttuurien on, vaadittaessa, lähetettävä ilmotushinta etukäteen.

General advertising rates, 75c per col. inch. Minimum charge for single insertion, 75c. The Vapaus is the best advertising medium among the Finnish people in Canada.

Jos ette milloin takausta saa vastausta ensimäiseen kirjeeseenne, kirjottakaa uudelleen liikkeenhoitajan persoonallisella nimellä: J. V. KANNASTO, liikkeenhoitaja.

Lehteen aiottujen ilmotusten pitää olla konttorissa kello 4 ip. ilmestymispäivää edellisenä arkipäivänä.

Vapauden toimitus: Huoneusto 207, Mackey Building, 4 Durham St. Puhelin 536W.
Vapauden konttori: Liberty Building, 37 Lorne St. Puhelin 1038. Postiosote: Box 69, Sudbury, Ont.
Vapauden paino ja latomo: Liberty Building, 37 Lorne St. Puhelin 2387W.

Lyötyjä, mutta silti tyytyväisiä

Toverilehti Eteenpäin kirjoittaa seuraavaa:

Sen jälkeen kun Saksa suostui kaikkiin niihin myönnytyksiin, joita siltä vaadittiin Haagissa, lupautuen maksamaan kaikki finanssisopimuksen edellyttämät summat Englannille ja muille kreditoori-valloille, tuli "vastamyönnytysten" hetki: Haagin konferenssin poliittinen komitea hyväksyi päätöksen Reinin alueen miehitysjoukkojen evakuoimisesta.

Täten toteutui Saksan porvariston ja sosialidemokraattien kaukainen haave: Reinin alue tuli otettua takaisin Ranskalta, Stresemann ja Hilferding saattoivat nyt palata takaisin kotiin, vaikkakaan ei ollenkaan minään voittajina, mutta ei silti aivan tyhjin käsin. He voivat nyt rohkeammin vaatia valtiopäiviltä yhä uusien finanssiuhrausten vahvistamista, uhrausten, jotka suoritetaan voittajien hyväksi. Heillä on nyt suuremmat mahdollisuudet pettää Saksan työtätekeviä ja puhumalla "voitoista" peittää kaksi mitä selvintä tappiota — vakituisen kontrollin asettaminen Reinin alueelle ja konferenssin kieltäytymisen käsittelemästä Saarin aluetta koskevaa kysymystä.

Sen jälkeen, kun miehitysjoukot ovat poissa Reinin alueella, aloittaa siellä toimintansa voittajavaltioiden ja Saksan edustajista kokoonpantu komitea. Kohteliaisuuden vuoksi nimitetään tätä komiteaa "sovintokomiteaksi". Mutta todellisuudessa tämän komitean tehtävänä on valvoa, ettei Saksa pääse lujittamaan asemaansa Reinin alueella, pidä siellä sotajoukkojaan, rakenna sotatarpeita valmistavia tehtaita, strategisia maanteitä ja rautateitä ja tee yleensä mitään sellaista, joka voitaisiin selittää uuden sodan valmisteluksi. On helppo ymmärtää, miten laajat valtuudet tällaisella komitealla tulee olemaan. Tähän on lisättävä vielä vain se, että huolimatta Saksan edustajiston vaatimuksesta, jonka mukaan tämä komitea toimisi ainoastaan vuoteen 1935 asti, teki Haagin konferenssi päätöksen, jonka mukaan mainitun komitean olemassaolon ajalla ei ole minkäänlaisia määrättyjä rajoja. Saksa jää näinollen edelleenkin määräämättömäksi ajaksi voittajien kontrollin alle.

Lähtiessään Haagiin lupasi Saksan edustajisto sosialidemokraattien sanomalehdistön kautta, että se tulee asettamaan konkreettiselle pohjalle kysymyksen Saarin alueesta, jota Ranska on pitänyt käsissään jo viidentoista vuoden ajan. Saarin kaivosalueella on mitä suurin merkitys Saksan teollisuudelle. Mutta konferenssissa olivat Englanti ja Ranska niin yksimielisiä aluetta koskevassa kysymyksessä, ettei Stresemann uskaltanut vakavammin edes viitatakaan tähän kysymykseen.

Mutta tämä ei estä silti Saksan sosialidemokraatteja ja heidän keskuslehteään "Vorwärtsiä" miltei juhlimasta. Snowdenistakin puhuessaan "Vorwärts" lausuu, että hän on tehnyt suuren palveluksen toiselle Internationalelle. Tätä Saksan porvariston patrioottien iloa ei ymmärtäisi ellei "Vorwärts" antaisi tähän selityksen, puhumalla englantilais-ranskalaisen Ententen lopusta. Tämä merkitsee, että Saksan porvaristo uskoo vieläkin voivansa keinotella Englannin ja Ranskan välisten ristiriitojen kasvulla. Se todistaa lisäksi vieläkin kerran, miten täydellisiä porvariston lakeijoja Saksan sosialidemokraateista on tullut.

Englannin ja Ranskan välisten ristiriitojen kasvu on ainoa myönteinen puoli, minkä Saksan porvaristo tienasi Haagin konferenssissa.

Nicaraguan kanavarakennus sodan valmistelutoimenpiteenä

Yhdysvaltain kiihkeään sotavarusteluun kuuluu m.m. uuden vesitien avaaminen latinalaiseen Amerikaan, joka seikka on ollut Nicaraguan "suojelushomman" peruskannustajana. Vesitien, kanavan paikaksi on nim. katsottu pieni Nicaragua, jonka hallitukselta on saatu lupa kanavan rakentamiseen, eikä ainoastaan lupa rakentamiseen, mutta ainainen oikeus kanavaan nähden. Siihen kysymykseen miksi Nicaraguan hallitus on myöntänyt Yhdysvalloille ainaisen kanavaoikeuden, vastaa se tieto, että Yhdysvallat on muokannut Nicaraguassa sellaisen hallituksen kuin pyrkimys luvan saantiin on edellyttänyt.

Kanavakysymys yleensä puhuu sen puolesta, miksi Setä Samuli on heilunut Nicaraguassa.

Nyt ei kanavakysymys ole suunnitelma, vaan päätetty asia, jonka suhteen on ryhdytty käytännöllisiin toimenpiteisiin.

Sotaministeri Good on hiljattain lähettänyt Nicaraguaan yli 400 miestä käsittävän insinöörijoukkueen tekemään alotteita kanavan rakentamiseksi. Se edesottaminen merkitsee sitä, että kanavan rakennustyöt aletaan viipymättä. Ja kun ottaa huomioon sen, että yleensä sotavarustelua toimitaan kiireellisesti, niin ei voi ihmetellä, vaikka Nicaraguan kanavan suhteen ottaisivat pikaisia askeleita.

Nicaraguan kanavan kustannusarvio on biljoonan dollarin vaiheilla, mutta se ei suinkaan vaikuta suunnitelman toteuttamista, sillä kysymyksessä on imperialistinen valloitusvarustelu, johon uhrataan biljoona toisensa jälkeen.

— Canadan kommunistipuolue ja Canadan työväen puolustusliitto vetoavat työläisiin tukemaan Hamiltonin teräslakkolaisten taistelua. Tämä ei ole kysymys hyväntekeväisyydestä, tai jonkun muun kuulumattoman ja meitä koskemattoman taistelun avustamisesta. Se on kysymys jokaisen työläisen omalta kohdaltaan osallistumisesta omaan taisteluunsa riistäjiä vastaan. Hamiltonin terästyöläisten lakko on koko Canadan työväenluokan taistelu. Sen voittokkaaseen loppuun vieminen vaatii jokaista työväenluokan jäsentä ryhtymään voimakkaasti toimimaan tämän taistelun tukemiseksi rahallisesti.

— "Militarismi ei ole ainoastaan ase ja voimakeino ulkonaisia vihollisia vastaan. Sillä on toinen tarkoitus, joka luokkavastakohtien yhä kärjistyessä ja proletariaatin luokkatietoisuuden kasvaessa lakkaamatta työntyy etualalle ja joka yhä enemmän määrää militarismin ulkonaisen muodon ja sisäisen luonteen: tarkoitus suojella vallitsevaa yhteiskuntajärjestystä." — K. Liebknecht.

Neuvostoliiton ulkopolitiikka ja kansainväliset suhteet

Tov. Rykovin selostus neuvostojen viidennelle edustajakokoukselle

(Jatkoa numeroon 226)

Englannin konservatiivinen hallitus katkaisi välit meidän kanssamme ja alkoi järjestää meitä vastaan kansainvälistä liittoa, käyden keskusteluja joskaan ei sodasta, niin ainakin saarrosta. Syynä siihen, miksi Englannin konservatiivit epäonnistuivat yrittäessään muodostaa neuvostovastaisen blokin ja saattaa tällä meidät erikoisen vaikeisiin olosuhteisiin, on ensiksikin se, että he eivät ottaneet huomioon olevansa tekemisissä sellaisen hallituksen ja sellaisen valtion kanssa joka muodostaa yhden kokonaisuuden kansan kanssa ja joka olemukseltaan ja luokkaperusteiltaan on sellainen, ettei se voi muuttaa politiikkaansa sodan uhankaan edessä. Ulkopolitiikkamme varmuus, lujuus ja järkähtämättömyys johtuu SNTL:n kehityksen sosialistisista periaatteista ja siitä leppymättömyydestä, millä kaikki maamme kansat ovat valmiit puolustamaan Lokakuun saavutuksia.

Toisena syynä on se, että itse porvarillisten valtioiden sisälläkin on kasaantunut riittävä määrä ristiriitaisuuksia, jotka saivat aikaan erilaisen suhtautumisen erilaatuisten hallitusten taholta Englannin konservatiivien työhön neuvostovastaisen yhteisrintaman järjestämiskysymyksessä ja suhtautumisessa Neuvostoliittoon.

Suurta naiivisuutta vaaditaan — jopa Englannin konservatiiveillekin anteeksiantamattoman suurta —, kun ensin solmitaan rauha voitettujen maiden sortamiseen perustuvan Versailles'in sopimuksen pohjalla ja sitten suunnitellaan, että kaikki nämä maat liittyisivät ilman mitään ristiriitaisuuksia yhteisrintamaan voittajamaiden kanssa. Tuo suuri naivisuus olikin vississä määrin syynä siihen, että neuvostovastaisen yhteisrintaman luominen oli jo etukäteen määrätty romahtamaan. Porvarillisten maiden hallitusten välillä on sitä paitsi sellainen määrä näiden hallitusten etujen olemuksesta johtuvia ristiriitaisuuksia, että konservatiivien hallitukselle on yhteisrintaman luominen mahdotonta jopa Versailles'in sopimuksesta riippumattakin. Kas tämän tähden kävi Englannin hallitukselle ajan mittaan perääntyminen selväksi välttämättömyydeksi. Kaavana vallatuista asemista perääntymiselle oli Kansain Liiton neuvoston päätös kesäkuulta v. 1927. Tuo päätös julistaa "moraalista yhteisrintamaa kommunismia vastaan". Päätös on perääntymistä, koska se ilmaisee hyvin heikosti ne tarkoitusperät, joiden toteuttamiseen Isobritannian vanhoillinen hallitus pyrki. Tuo kaava ilmaisee tietenkin hyökkäyspyrkimyksiä Liittoamme vastaan, koska Liittomme on valtakunta, jossa vallan peräsimessä on kommunistinen puolue. Kuitenkaan siinä ei ole suoranaista tunnustusta ja suoranaista julistusta siitä, että on välttämätöntä muodostaa neuvostovastainen viitioiden välinen liitto taistelemaan kommunismia vastaan. Se on läpeensä täynnä tavattoman teeskentelevää henkeä, jonka luonnehtivat sanat — "moraalinen rintama". Jokaiselle on kuitenkin selvää että ihmiset julistavat "moraalista" juuri siksi, etteivät he mistään muusta voi julistaa.

Mitä tulee moraaliin, niin täytyy sanoa, ettei meitä erikoisesti huoleta niiden ihmisten moraalinen suhtautuminen meihin, jotka hyväksyivät tuon päätöslauselman suhtautumisesta kommunismiin ja kommunistista järjestelmää luovaan valtioon. Emme me koskaan rakennustyössämme ole tehneet laskelmiamme Churchill'in, Johnson Hicks'in ja heidän puolueidensa myötätuntoon luottaen. Mutta samanaikaisesti me olemme aina tehneet laskelmamme luottaen ei ainoastaan moraaliseen, vaan kaiken muunkinlaiseen myötätuntoon niiden satojen miljoonien työläisten, talonpoikain ja siirtomaiden sorrettujen kansojen taholta, joiden myötätunto on meille mittaamattomassa määrin kallisarvoisempi, koska tällainen moraalinen myötätunto Neuvostoliittoa kohtaan heijastaa ihmiskunnan satojen miljoonien raatajien etuja. (Suosionosoituksia).

Kapitalistisen maailman meitä vastaan suunnattujen yhä kiihtyvien hyökkäysaikomusten taustalla on noussut kokonainen sarja uusia ilmiöitä, jotka havainnollistavat neuvostovastaisen rintaman järjestämistyötä. Ranskassa on neuvostovastaisen blokin muodostamisen ideologina esiintynyt senaattori de Monse, joka teki ehdotuksen erikoisen länsi-europalaisen pääomajärjestön perustamisesta Neuvostoliiton pakoittamiseksi suuriin myönnytyksiin; tämän ohella senaattori kuitenkin jutteli, ettei hän tahdo ollenkaan harrastaa politiikkaa: hänelle on tuollaisen blokin muodostaminen vain "affääri-asia", eikä politiikkaa.

Sittemmin tulkitsi tämän senaattorin virkaveli de Jouvenell tuollaisen yhtymän todellisen merkityksen. Vähän jälkeen Englannin ja Neuvostoliiton välien katkeamisen julkaisi hän sanomalehdissä kokonaisen artikkelisarjan, jossa hän kirjoitti seuraavaa:

"Lopultakin on ilmaantunut tilaisuus Euroopan yhdistämiseksi, josta asiasta on niin paljon puhuttu, mutta jonka eteen ei ole vielä mitään tehty. Englannin ja Neuvostoliiton välisten suhteiden katkeaminen luo tätä varten sopivat olosuhteet. Jos me nyt tämän sopivan tilaisuuden jätämme käyttämättä, niin tuskinpa vaan toista sellaista lähiaikoina ilmaantuu."

Mitkä sitten olivat ne tehtävät, jotka de Jeuvenell aikoi toteuttaa tuon yhdistyneen Europan avulla? Kirjoituksessaan hän jatkaa:

"*Kommunismia vastaan ei voida taistella käymällä samanaikaisesti finanssineuvotteluja — Neuvostovallan kanssa ja ylläpitämällä poliittisia suhteita, jotka tähän asti eivät ole johtaneet minkäänlaisiin konkreettisiin tuloksiin.* Englanti on ensimäinen suurvalta joka pyrki sopuun Venäjän kanssa. Se myöskin ensimäisenä katkaisi suhteensa venäläisiin. Suotavaa ja välttämätöntä olisi saada aikaan vakavaluontoinen sopimus Europan ja Venäjän välillä; mutta sen pitää olla koko Europan sopimus."

De Jouvenell propageeraa siis koko Europan sopimusta SNTL:n kanssa ymmärtäen tällä tietenkin sitä, että on luotava europalainen yhteisrintama, joka sitten saneleisi ehtonsa Neuvostoliitolle. Edelleen kirjoittaa Jeuvenell:

(Jatk.)

Osuustoiminta

Johdon ja työläisten suhde osuus- y.m. liikkeissämme

Viime talvena oli Vapaudessa kirjotus nimeltä "Osuusliikkeidemme työläisten ja johtokuntain yhteisten kokousten järjestäminen". Kirjotuksessa osotettiin mitä hyötyä olisi tällaisten kokousten järjestämisestä ja oli kirjotus erikoisesti tarkotettu otettavaksi käsiteltäväksi Port Arthurissa pidettävässä osuusliikkeiden yhteisessä kokouksessa. Asiaa ei siellä kuitenkaan otettu esille, vaikka tunnustettiinkin tällaisen toimenpiteen välttämättömyys. Kirjotuksessa erikoisesti painostettiin sitä seikkaa, että tällaisten kokousten järjestämisen avulla voitaisiin työläiset läheisemmin kiinnittää ymmärtämään asemansa, ei ainoastaan siinä liikkeessä jossa he työskentelevät mutta heidän asemansa työläisten vallankumouksellisessa liikkeessä yleensä. Kirjotus näkyy kaikuneen kuuroille korville, mutta se suinkaan ei todista etteikö tällainen ajatus olisi ollut oikea. Ymmärtääksemme asian tärkeyden lienee parasta jakaa kysymys useampaan eri osaan ja käsitellä lyhyesti kutakin seikkaa erikseen.

Ottakaamme ensiksi käsiteltäväksi kysymys: mitä varten työläiset perustavat omia liikkeitään, kuten sanomalehtiä, osuusliikkeitä j.n.e. Sitäkö varten, että työläiset näiden liikkeiden tuottamien voittojen avulla voisivat parantaa asemaansa ja näiden liikkeiden vaikutusvallan avulla siirtyä kivuttomasti uuten yhteiskuntaan? Ei suinkaan. Työläiset perustavat omia liikkeitään taisteluvälineiksi, ei saadakseen persoonallista hyötyä joillekin osuuksien omistajille, vaan auttaakseen koko työväenluokkaa taistelussa kapitalistista järjestelmää vastaan. Ne ovat siis työläisten taistelujärjestöjä ja niissä työskentelevien työläisten asema on taistelijan asema. Työläisten yhteisten liikkeiden menestymiseen vaikuttaa siis suuresti se mitenkä niissä työskentelevät työläiset asemansa käsittävät.

Jos seuvaaraksi otamme tarkastettavaksi minkälaista ainesta suurimmalta osalta ovat näiden yhteisten liikkeitemme työläiset. Pintapuolisinkin tarkastus osottaa, että suurin osa on sellaista ainesta, joka ei työväenliikkeestä tiedä mitään. Useimmassa tapauksessa ryhtyvät he osuusliikkeiden palvelukseen vaan siinä mielessä, että niissä tulee saada lyhempi työpäivä ja parempi palkka mutta se että heidän itsensä tulisi antautua työväenliikkeen palvelukseen muutenkin kuin osuusliikkeen työläisinä on heistä kauhistus. Näinollen pääsemme siis siihen lopputulokseen, että työläisten taistelujärjestöt ovat miehitetyt heikoilla taistelijoilla.

Mitenkä tällaista epäkohtaa voidaan korjata? Yhtenä tällaisena keinona ehdottomasti olisi johtokunnan ja liikkeen työläisten yhteiset kokoukset. Näissä kokouksissa voitaisiin työläisten taholta osottaa liikkeessä ilmeneviä heikkouksia ja johdon taholta selostaa mitä työläisten yhteisessä liikkeessä työskenteleviltä työläisiltä vaaditan ja miten heidän on suhtaannuttava työväenliikkeeseen kokonaisuudessaan. Näihin yhteisiin kokouksiin olisi jokaisen työläisen saavuttava joka ei ole työvuorollaan. Tällaiseen kokoukseen olisi myöskin saatava selostaja, joka helposti käsitettävillä esimerkeillä tekisi työläisille selväksi miten heidän osuusliikkeiden tai muiden työläisten yhteisten liikkeiden työläisinä on eri kysymyksiin suhtaannuttava.

Ottakaamme esimerkiksi työ- ja palkkaehdot. Työläisten yhteisten liikkeiden velvollisuus on antaa työläisilleen paremmat työ- ja palkkaedut kuin mitä on yksityisillä liikkeillä. Mutta tämä ei saa merkitä sitä, että työläiset jäisivät toimettomiksi syrjästäkatsojiksi kaikkeen työläisten yleiseen toimintaan nähden, vaan sitä että heillä siten on parempi tilaisuus (lyhemmän työpäivän muodossa) ottaa osaa kokouksiin, opinto- ja valistustilaisuuksiin j.n.e. Työläisille on myöskin näissä yhteisissä kokouksissa tehtävä selväksi että heidän työssä ollessaan on tehtävä työnsä mahdollisimman hyvin ja huolellisesti ja siten osotettava, että he kaikin voimin harrastavat työläisten yhteisen liikkeen parasta.

Sudburyssa esimerkiksi on työläisten liikkeissä työskentelevien henkilöiden lukumäärä lähemmä viisikymmentä, suuri osa näistä eivät kuitenkaan pane tikkua ristiin luokkataistelun edistämiseksi, lukuunottamatta tavallista päivätyötään, mutta päivätyönsä on jokaisen työssä olevan työläisen tehtävä kapitalistisen liikkeenkin palveluksessa ja siitä huolimatta on hänen lepoaikaansa uhrattava työväen luokkataistelun palvelukseen. Sen sijaan, että ruokalassamme työskentelevät naiset ymmärtäisivät velvollisuudekseen saapua järjestyneiden työläisten valistus- ja tanssitilaisuuksiin juoksevat he vastustajiemme leiriin, kaikenlaisiin likaisiin, haiseviin ja hämäriin kellareihin, jota runnaavat työväenliikkeen vastustajat. Käyvät siis punomassa nuoraa omaan kaulaansa. Osa näistä työläisistä taas katsoo, että kun he päivänsä saavat täyteen ja palkkansa kouraan niin heidän tehtävänsä työväenluokan taistelun tukemiseksi on silloin suoritettu.

Työväenluokka on suurien taistelujen edessä ja siksi onkin välttämätöntä, että me ryhdymme saattamaan koneistoamme taistelukuntoiseksi. Tämä tehtävä on alettava ensikädessä niistä työläisistä, jotka ovat meidän omien liikkeidemme palveluksessa. Sikäli kun niissä on ainesta joka ei tahdo alistua täyttämään tehtäväänsä senkään jälkeen kun häntä on neuvottu ja osotettu mikä hänen asemansa on, on sellainen aines lakaistava pois tieltä. Tämän tehtävän suorittamisessa on työläisten ja johdon välisillä yhteisillä kokouksilla suuri ja tärkeä tehtävä. — H. Ellmen.

Metsätyöläisten asioita

"Metsätyöläisen" levityskilpailut

Kaikkien kämppien edustajat mukaan kilpailuun

Canadan puutavaratyöläisten teollisuusliiton (Lumber Workers' Industrial Union of Canada) suomenkielisten jäsenten äänenkannattajan Metsätyöläisen toimitusneuvosto on päättänyt julistaa Metsätyöläisen irtonaisnumeroiden myyntikilpailun kämpillä työskentelevien työläisten kesken. Kilpailu käsittää loka—joulukuun numerot ja ovat siihen oikeutetut ottamaan osaa ainoastaan kämpillä työskenetelvät myyjät tai myyjiksi ryhtyvät.

Kilpailun pohjana on sataprosenttinen levitys, siten, että otetaan huomioon kullakin kämpällä (tai kämpillä) työskentelevien suomenkielisten työläisten ja levitettyjen sekä maksettujen Metsätyöläisen irtonaisnumeroitten lukumäärät. Täten siis voittaa myyjä, joka saavuttaa korkeimman prosenttimäärän. Jos sattuisi niin — kuten on syytä odottaa — että useammat saavuttaisivat korkeimman prosenttimäärän (sata prosenttia), niin etutilalle täytyy tässä tapauksessa panna se kämppä ja sen myyjä, jonka määrä on korkein, sillä mitään muuta oikeata ratkaisukeinoa ei löydy.

Kämppäkomiteain tai kämppäkokousten on todettava pöytäkirjassaan kutakin kilpailijaa ja kutakin Metsätyöläisen numeroa varten kuinka monta suomenkielistä työläistä kämpällä tai kämpillä työskentelee ja kuinka monta kappaletta julkaisuamme on kämpällä tai kämpillä myyty kilpailijan toimesta. Tämä asiakirja — ote pöytäkirjasta — on lähetettävä Metsätyöläiselle samalla kun tehdään suoritus myydyistä Metsätyöläisistä.

Palkintoina jaetaan 7, 5 ja 3 dollarin arvosta kirjallisuutta, minkä tulee olla opiskelu- tai luokkataistelukirjallisuutta.

Kunkin numeron tilaukset ovat lähetettävät niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen kunkin kuukauden 3 päivää.

Kunkin palkituksi tulleen toivoo toimitus lähettävän valokuvansa — mieluummin työtamineissa — Metsätyöläiselle, jotta sen ensimäisen levityskilpailun voittajat voitaisiin ikuistuttaa.

Jokaisen kämpän edustaja kilpailuun!

Toverillisesti, tervehtien
Metsätyöläisen toimituss ja konttori,
Box 1298, Sudbury, Ont.

"Metsätyöläisen" syyskuun numero

Torstaina lähetettiin tilaajille ja irtonaisnumeroiden myyjille Canadan puutavarateollisuusliiton (Lumber Workers' Industrial Union of Canada) suomenkielisten jäsenten äänenkannattajan "Metsätyöläisen" syyskuun numero, mikä oli kirjapainossa vallinneiden kiireiden johdosta myöhästynyt jonkun päivän.

Julkaisun koko sisältö käsittelee tällä kertaa puutavarateollisuudesssa työskenteleviä työläisiä koskevia asioita. Tästä johtuu, että kaikkien metsätyöläisten on hankittava käsiinsä hänen äänenkannattajansa "Metsätyöläinen". Ellei jollakin kämpällä ole julkaisua myytävänä, niin kehotetaan tovereita valitsemaan keskuudestaan irtonaisnumeroitten myyjän, jonka huoleksi jää lähettää tilaus osotteella: Metsätyöläinen, Box 1298, Sudbury, Ont. Juuri ilmestynyttä numeroakin on vielä huomattava määrä saatavana.

Julkaisuun vilkaistessa saattaa havaita, että siinä vallitsee tilanpuute ilmoituksien takia, joita täytyy taloudellisista syistä ainakin vielä toistaiseksi julkaisussa painattaa. Tästä syystä tulee kysymys julkaisun laajentamisesta entistään tärkeämmäksi. Kun Vapauden kirjapaino, missä Metsätyöläinen painetaan, muuttaa parin kuukauden kuluttua uuteen rakennukseen ja kun kirjapaino silloin paremmin varustettuna kykenee palvelemaan kaikin puolin työväestön kirjapainon tarvetta entistään paremmin, niin kysymys Metsätyöläisen laajentamisesta — sivuluvun lisäämisestä — tulee silloin tarkastettavaksi ja päätettäväksi. Laajentamisen toteuttamisessa tulee myöskin vaikuttamaan levikin lisääntyminen, joten siitäkin syystä olisi ponnisteltava niin, että levikki saataisiin nousemaan kolmeen tuhanteen. — Scribe.

Neuvostoliittoa alati uhkaa imperialistivaltain hyökkäys

Yleisen sodan vaara Neuvostoliittoa vastaan kasvaa päivä päivältä.

Sen merkit näkyvät erehtymättömällä tavalla kapitalistivaltojen suhtautumisesta.

Yhdysvaltain valtiosihteerin, Stimsonin nootti Kaukaisen Idän kysymyksestä, jossa hän esittää "kansainvälistä kontrollia" sovietien hallitseman Itä-Kiinan rautatien ylitse, on yhä edelleenkin Amerikan imperialismin politiikkana.

Sen täytäntöönpanossa tapahtunut tilapäinen viivytys on ilmeisestikin johtunut pyrkimyksestä päästä täyteen yhteisymmärrykseen Japanin kanssa, ja viimeksi Japanista saapuneet sähkösanomatiedot osottavat, että Japani on lujasti toisten valtojen matkassa tässä kysymyksessä.

Imperialismin tsaarilaiset ja kiinalaiset palkkarengit ovat antaneet hyökkäysmerkin.

Suur-Britanniassa, jonka "työväen" hallitus äänestettiin valtaan vaalihuudolla "Neuvostoliiton tunnustaminen", simasuinen Mr. Henderson, jonka puheissa henkii rauhanpyrkimys, valmistautuu sotaan kieltäytymällä tunnustamasta Neuvostohallitusta.

Ranskan porvaristo Briandin johdolla suunnittelee Europan Yhdysvaltoja, minkä tarkoitusperänä on täsmällen sanoen sitoa yhteen Euroopan kapitalistiset maat Neuvostoliittovastaiseksi blokiksi (mahdollisesti Ranskan hegemonian alaisuudessa). Porvarilehtien kirjeenvaihtajien raporttien mukaan Briand puheessaan tästä suunnitelmasta luonnehti sen yksinomaan toimenpiteeksi taistelun käymiseksi kommunismia ja maailmanvallankumouksen lujinta linnoitusta, Neuvostoliittoa vastaan.

Kaikkein merkillepantavinta on Saksan ynseä suhtautuminen Neuvostoliiton kansalaisiin, joita parhaillaan pahoinpidellään Mukdenin vankiluolissa. Tällä Saksan kieltäytymisellä suorittaa konsulivelvollisuuksiaan, jotka se on ottanut suorittaaksen, ei ole mikään vähäinen merkitys. Se on otettava lukuun sen koko Saksan porvariston ja sen sosialidemokraattisen hallituksen puuhan kanssa, joka tähtää sodan käymiseen kommunismia vastaan ja valmiuteen olla suurempien imperialististen valtojen, erittäinkin Amerikan imperialismin, toimintahaluisena työaseena niitten yrityksissä murskata Neuvostoliitto. Tämä tulee ilmieläväná esille Saksan ulkoministerin, Stresemannin puheesta, josta raportit ovat juuri tälle mantereelle saapuneet.

Samanaikaisesti ja yhtärintaa raivokkaitten pasifististen puheitten pumppauksen kanssa jännitetään kaikkialla sotaan varustautumista ja vihamielisyyksien alkaminen tulee päivä päivältä lähemmäksi.

Yhdysvalloissa edistyvät sotaan varustelut kuumeisesti. Sotaan varustautminen "rauhallisen" siviililentämisen levittämisen kautta jatkuu kiireellä, missä ei pysähdytä edes laskemaan onnettomuuksien uhrien lukumäärää. Työdepartementti jahtaa ulkomailla syntyneitä työläisiä. Ratsionalisointi jatkuu entistä kovemmalla vauhdilla. Työläisten radikalisoitumiseen vastataan lynchauksilla, jokaisella ajateltavissa olevalla laillisella ja laittomalla tukahduttamiskeinoilla, järjestetyllä petoksella, jota nimitetään American Federation of Laboriksi ja sen liittolaisilla mustelaisilla ja sosialistipuolueella.

Neuvostovallan rajoilla kasvaa tämä vaara. Sodan liekki on jo sytytetty Mantshurian rajoilla. Puolan armeijaupseereja on otettu kiinni sotilasurkinnassa tavattuina. Juuri ilmoitetaan siitä, että Britannian sotajoukkoja on siirretty Tibetiin, etelään Neuvostoliiton aasialaiselta rajalta. Bagdad, Britannian ilmailuvoimien keskus, on ainoastaan muutaman tunnin lentomatkan päässä Kaukaasiassa olevilta Neuvostoliito öljykentiltä; lyhyessä ajassa arabialaisten pommittajat, jotka parhaillaan auttavat porvarillisen Sionistisen "linnoitusjoukkueen" takaisin asemiinsa pääsemistä Palestiinassa, voidaan vapauttaa sieltä ja lähettää Neuvostoliiton työläisiä ja talonpoikia pommittamaan.

Yleinen sota saattaa syttyä millä hetkellä tahansa. Kommunistipuolueen jäsenistön on oltava täysin varustautuneena suorittamaan tehtäväänsä joukkojen mobilisoimisessa sotaa vastaan.

Puolustakaa Neuvostoliittoa, joka rakentaa sosialismia.

Rakentakaa sotavastaisia työmaakomiteoita!

Alkää odottaka sotaa laajassa asteikossa, vaan valmistakaa mielenosotuksia ja lakkoja sotaa vastaan!

SKT.

SUOMESTA

Näsijärven murhenäytelmä

Nyt saapuneiden Suomen lehtien mukaan olemme tilaisuudessa kertomaan vähän tarkemmin tästä Suomen tähän asti suurimmasta haaksirikosta.

Kuten muistetaan, tapahtui hl. "Kurun" haaksirikko t.k. 7 p. Koko aamupäivän Näsijärvellä vallinnut myrsky kohosi korkeimmilleen juuri niihin aikoihin, kun Tampereelta Mustalahden satamasta välttävät matkustajalaivat valmistautuivat lähtemään tavalliselle vuorolleen. Ensimäisenä lähti hl. "Ylöjärvi", joka selviytyi onnellisesti myrskyn käsistä. Seuraava olisi ollut "Tarjanteen" vuoro, mutta "Kuru" ehätti edelle, sillä kova aallokko paineli laivan kylkeä vastaan ja vaikeutti tuntuvasti sen irtautumista laiturista.

"Kurun" kapteenina oli Onni Saarinen ja oli laivassa noin 150 matkustajaa sekä kuollutta lastia noin 2,500 kg., rehujauhoja alaruumassa ja peräkannella 5 tynnöriä paloöljyä ja bensiiniä.

Alkumatka sujui onnellisesti, kunnes laiva pääsi lähelle Siilinkarin majakkaa, jolloin pari suurta hyökyaaltoa saavutti laivan, pyyhkäisten maitotonkat keulakannelta mennessään ja pannen laivan kokonaisuudessaan vaappumaan. Laivaan syöksynyt vesivuori ei ennättänyt poistua eikä laiva enää jaksanut kohota aallokosta. Laiva kallistui ankarasti vasemmalle kyljelleen, vaappuen paikallaan noin viisi minuuttia ja vaipuen sitten aaltoihin. Laiva pyörähti aalloissa pari kertaa ympäri ennenkuin se vajosi aivan Siilinkarin läheisyyteen noin 18 metrin syvyyteen.

Niin pian kuin laivan matkan jatkaminen alkoi näyttää epävarmalta, alkoi matkustajien keskuudessa syntyä häminkiä ja he ryhtyivät varustautumaan pelastusvöillä. Kun sitten laiva ensimäisen kerran kallistui kyljelleen, yrittivät matkustajat rynnätä pakokauhun vallassa mikä ikkunan, mikä minkin aukon kautta ulos laivasta. Suuri osa matkustajista oli kuitenkin rankan sään vuoksi vetäytynyt hytteihin ja he vaipuivat laivan mukana syvyyteen. Laivasta hyppäsi järveen noin parikymmentä henkilöä, viimeisenä laivan kapteeni. Taistellen elämästä ja kuolemasta syyskylmässä vedessä, onnistui muutaman henkilön uida rannalle.

Höyrylaiva Kurun kapteenin kauhunkuvaus onnettomuustapauksesta

"Hyökyaallot olivat päästyämme edemmäksi rannasta siksi voimakkaat, että laiva kallistui vasemmalle kyljelleen, jolloin minä puukolla katkaisin narut, joilla eräs pelastusvenheistä oli laivaan kiinnitetty. Samalla kehoitin matkustajia rientämään pelastusvenheisiin ja kehoitusta tottelikin 4—5 matkustajaa. Senjälkeen kehoitin matkustajia tarttumaan pelastusvöihin. Samalla laivan perämies antoi hätäsignaaleja. Olin silloin itse laivan kyljellä, jonne huomasin kavunneen noin 30 matkustajaa. Laiva alkoi kuitenkin nopeasti upota ja myrskyaallot heittivät laivan kyljellä olevia matkustajia järveen, kun taas toiset hyppelivät sinne itse. Laivalla oli kolme pelastusvenettä, joista yksi lensi tuulen mukana laivasta järveen ja toista ei ennätetty irroittaa, vaan vajosi se laivan mukana syvyyteen. Viime hetkessä heittäydyin itse veteen ja onnistui minun uida jonkin matkan päässä kumollaan olevan veneen luo, jonka laidoista kiinni pidellen pysytteli pinnalla kolme henkilöä. Myös minä tartuin veneen laitaan ja

Jouluonnitteluja Suomen lehtiin

Tänä, samoin kuin edellisinäkin vuosina, välitämme onnentoivotuksia kaikkiin Suomessa ilmestyviin puolueemme sanomalehtiin. Jokainen sanomattakin tietää, että täten kerääntyneet varat menevät Suomen vasemmistolaisen työväenliikkeen avustamiseen. Lähettäkää siis toivotuksia runsaasti. Toivotuksien hinta on 25 senttiä joko yhdeltä tai koko perheen nimeltä ja osotteelta. Muistakaa, että JOKAISEEN LEHTEEN MENEVÄT TOIVOTUKSET ON EHDOTTOMASTI KIRJOTETTAVA ERI PAPERILLE.

Suomen lehtiin menevät toivotukset pitää olla sisällä lokak. 30 p. mennessä. Asiamiehille annetaan tavallinen alennus. Missä ei asiamiestä ole, pyydetään jonkun toverin keräämään nimiä ja lähettämään ne, raha mukana, Vapauden konttoriin. Vaivoistaan voi kerääjä pidättää palkkiokseen 10 prosenttia.

Kirjottakaa nimet ja osotteet selvästi. Kirjottakaa musteella ja ainoastaan yhdelle puolen paperia ja eri lehdille menevät eri paperille.

Lähettäkää toivotukset osotteella

VAPAUS, Box 69, Sudbury, Ont.

RAHAA SUOMEEN

Kurssi Suomen Markkaa 39.40

Canadan Dollarista

Lähetyskulut:

40c lähetyksistä alle $20.00, 60c lähetyksistä $20.00—$49.99, 80c lähetyksistä $50.00—$79.99 ja $1.00 lähetyksistä $80.00—$100.00 sekä 50c jokaiselta seuraavalta alkavalta sadalta dollarilta.

Sähkösanomalähetyksistä ovat lähetyskulut $3.50 lähetykseltä.

Suomen rahaa ostetaan. Kurssi $2.45 sadasta Smksta.

Tehkää lähetykset osotteella:

VAPAUS,
Box 69, SUDBURY, Ont.
Laivapilettejä myydään.
Tiedustakaa pilettiasioita.

Vapaudelle ottavat rahavälityksiä vastaan myöskin:

VAPAUS
PORT ARTHUR BRANCH
316 Bay Street,
Port Arthur, Ontario

VAPAUS MONTREAL BRANCH
1196 St. Antoine St.,
Montreal, Que.

AARO KIVINEN,
Kirkland Lake, Ont.

JOHN VUORI,
South Porcupine, Ont.

CHARLES HAAPANEN,
Osuuskauppa, Timmins, Ont.

JOHN WIRTA,
957 Broadview Ave., Toronto, Ont.

DAVID HELIN,
eri paikkakunnilla Pohj.-Ontariossa

pysyttelin sen varassa, kunnes höyrylaiva Tarjanne pelasti meidät.

Pelastuslaivan kapteeni selostaa onnettomuutta

Höyryl. "Tarjanteen" kapteeni on kertonut, että he lähtivät järvelle joitakuita minuutteja myöhemmin kuin höyrylaiva Kuru ja olivat siitä 4—5 minuuttia jäljessä. Myrsky oli ollut ankara, jonka vuoksi kapteeni Karimaa oli kiinnittänyt koko huomionsa laivansa hoitoon, kun hän yhtäkkiä kuli matkustajain huutavan: "Kuru-laiva on kyljellään!" Kapteeni oli silloin nähnyt Kurun kyljellään uppoamistilassa. Laivan vedenpinnan yläpuolella olevalla kyljellä oli ollut n. 20 henkeä, jotka suuret hyökyaallot kuitenkin pian heittivät järveen. Kapteeni oli kiirehtinyt laivallaan onnettomuuspaikalle samalla antaen miehistölleen ja matkustajille käskyn valmistautua pelastustöihin. Järkytettynä kertoi kapteeni Karimaa kauhistuttavasta näystä, joka häntä kohtasi onnettomuuspaikalla. Järvessä oli hukkuvia ihmisiä, jotka huusivat apua ja rukoilivat että heidät pelastettaisiin. Noin 20 henkilöä onnistuttiin nostamaan järvestä hl. Tarjanteeseen. Hl. Näsijärvi, joka saapui heti Tarjanteen perästä onnettomuuspaikalle, pelasti 3 henkilöä. Erikoisesti mainitsi kapteeni erään naismatkustajan, joka oli kietonut uumenilleen pelastusvyön ja ui sen avulla läheiseen rantaan.

Laivamiesten järkyttävä kuvaus

"Tarjanteen" laivamiehet ovat kertoneet, että kun Tarjanne oli päässyt aallonmurtajan ohi, jolloin pohjoismyrskyn raivo alkoi kaikessa voimassaan tuntua, rupesivat muutamat matkustajat vaatimaan, että käännyttäisiin takaisin Tampereelle. Painostava mieliala tuli aina raskaammaksi, kun erään kannella olleista matkustajista äkkiä huusi Kurun keinuvan arveluttavasti. Kohta sen jälkeen, Kuru oli silloin satakunta metriä Siilinkarista pohjoiseen, tuli kolme perättäistä jättiläisaaltoa, joista heti ensimäinen painoi Kurun keulan syvälle veteen. Seuraavat aina syvemmälle, ja samalla Kuru kallistui peloittavasti vasemmalle kyljelleen siitä enää nousematta. Tästä hetkestä alkaen sanoivat laivamiehet, oli kaikki kuin pahaa painajaisunta. Kaikkein kammottavin oli se järkyttävä hätähuuto, joka Kuru-laivasta nousi. Kuru oli vasemmalla kyljellään ja kaikesta näki, että se ei siitä enää nouse. Tarjanne ajoi täysintä höyryä kohti Kurua, mutta Kuru vajosi jo muutaman minuutin perästä veden alle.

Kun Tarjanne alkoi päästä lähelle, oli Kuru jo niin vajonnut, että ainoastaan vähän pohjaa näkyi veden pinnalla, ja laivan pohjaan, jonka yli valtavat aallot ehtimiseen vyöryivät, oli takertunut kymmenen, parikymmentä ihmistä. Monet heistä joutuivat aaltojen mukana veden varaan ja loput heittäytyivät sinne itse, kun laiva hetken kuluttua upposi.

Tarjanne-laivalla kärjistyi matkustajien kauhu hirveäksi, monta naismatkustajaa pyörtyi ja monet tulivat niin järkytetyiksi, etteivät voineet paikaltaan hievahtaa, eivätkä pelastustyöhön puuttua. Mutta haaksirikkoisten taistelu vaahtoavassa järvessä oli myös niin kammottava, että lujahermoisimmatkin saivat tehdä kaikkensa säilyttääkseen mielenmalttinsa.

Rajumyrskyn takia oli Tarjanteen käännyttävä perä edelle ja näin lähestyttävä haaksirikkopaikkaa. Muulla tavalla ei laivaa olisi voitu pitää lainkaan kohdallaan. Toistakymmentä veden varassa olevaa saatiin pelastetuksi, mutta miltei joka-ainoa äärimäisin ponnistuksin, sillä metrien korkuiset aallot heittelivät mielivaltaisesti laivaa ja elämästä ja kuolemasta taistelevia.

Muuta mahdollisuutta ei pelastustyössä ollut, kuin että Tarjanne kulki perä edellä, mutta tämän takia tapahtui myös, että pari pelastettavaa, jotka olivat saneet Tarjanteesta heitetystä köydestä kiinni, joutui laivan potkuriin. Ja monet haaksirikkoiset upposivat varsin lähelle Tarjannetta viimeisensä ponnisteltuaan syvyyteen, Tarjanteessa olevien voimatta tehdä mitään.

Matkalaukku kalliimpi kuin elämä

Aamulehdet, jotka sisältävät laajoja kuvauksia onnettomuuspaikalta, kertovat m.m., kuinka Tampereen purjehdusseuran paviljongilta huomattiin onnettomuus, jolloin paikalle riensi hurjasta aallokosta huolimatta tehtailija Teuvo Vaissin moottorivenhe "Suunta". Moottoriveneellä oli mukanaan kaksi pelastusrengasta, jotka olivat köyteen sidotut. Kovassa aallokossa nousi moottorivenhe usein pystysuoraan ilmaan. Konetta ei uskallettu hetkeksikään pysähdyttää, koska venhe muuten olisi ollut vaarassa joutua aaltojen viskelemäksi, kun koneen käyntiinsaaminen sellaisessa aallokossa oli epävarmaa.

Ensimäiseksi "Suunta" kohtasi erään nuoren naishenkilön, joka vielä oli hyvissä voimissa ja reippaalla mielellä ja pelastettiin helposti. Vähän matkan päässä nähtiin vanhempi naishenkilö, jonka vasemman käden alla oli lautoja. Hänelle heitettiin rengas ja kehoitettiin ottamaan kiinni, minkä nainen tekikin. Mutta kun nainen sitten joutui hinattavaksi, huomattiin, että hän oikealla kädellä piteli kiinni matkalaukusta. Häntä kehoitettiin useaan kertaan irroittamaan sitä, mutta turhaan. Matkalaukun vastustus oli niin suuri, että nainen ei voinut kestää, vaan irrottui renkaasta huolimatta siitä, että köyttä kaikin voimin hellitettiin. Moottorivenhe kääntyi heti ympäri ja nähtiin vielä vilaus naisen kädestä, mutta sitten ei mitään.

Pelastettuaan vielä erään toisen henkilön, oli moottorivenheen palattava rantaan.

Työn edustajan käydessä onnettomuuspaikalla

oli tuuli jo koko paljon tyyntynyt, vaan aallokko oli edelleenkin voimakas, raivokkaasti iskien rantakiviä vasten, vaahtona nousten korkealle ilmaan. Mustanlahden sataman edessä olevalle Särkän niemelle ja sen kärjessä olevalle aallonmurtajalle oli kerääntynyt runsaasti väkeä, uteliaina odottamaan jotain viestiä uponneesta laivasta ja sen mukana vajonneista uhreista. Joukossa oli hukkuneitten omaisia, joita rakkaitten kaamea kohtalo veti vaistomaisesti tänne rannalle, lähemmäs onnettomuuden uhrien hautaa.

Koko päivän kierteli vartijoita tuulen alapuolella olevilla kaupungin rantamilla, tarkaten mahdollisesti rannalle ajautuvia ruumiita. Sunnuntain kuluessa ei kuitenkaan ketään ajautunut rannalle, vaan synkkänä myllertävä järvi aivankuin ilkkui saamansa kalliin saaliin johdosta.

Myrsy oli Särkän niemen rannalle kuljettanut erään laivan pelastusvenheistä, jonka toinen kylki oli murskana, nokka auki pirstoutunut, laitalautojen irroittauduttua kokkapuusta. Siellä täällä rannoilla eri kohdissa näkyi laivan toisten pelastusveneitten osia, katkenneita aitalautoja, airoja, korkkivöitä, täysinäisiä bensiinitynnöreitä, laatikoita y.m. laivasta irrottautuneita puuosia.

Uimahuoneen rantaan oli ajautunut laudoitus, jossa näkyi maalattuna sana "Pelastusvöitä". Tämän irroittautuminen paikaltaan laivassa esattaa otaksuman, että sen olivat onnettomuuden kohdattua laivan matkustajat reväisseet irti paikoiltaan, siten päästäksensä paremmin käsiksi korkkivöihin.

Myös rannalla myrskyn aikana olleita purjeveneitä oli pirstoutunut pieniksi palasiksi, aallokon hakatessa niitä rannan kivikkoa vastaan.

Mitään naaraustöitä ei vielä sunnuntaina voitu onnettomuuspaikalla aloittaa tuulen ja aallokon kovan voiman vuoksi. Joitakin yksityisiä moottoriveneitä kierteli ympäri onnettomuuspaikalla kuitenkaan tapaamatta pinnalla mitään merkkejä hukkuneista.

Virallinen tutkimus onnettomuuden syistä

Onnettomuuden syiden tutkiminen aloitettiin jo heti onnettomuuspäivänä Tampereella. Toistaiseksi ei ole ilmennyt mitään esllaista, joka viittaisi minkäänlaisiin virheellisyyksiin. Kaikki asiantuntijat ovat sitä mieltä, ettei laivan kapteeni ole osoittanut uhkarohkeutta lähtiessään matkalle, erittäinkin kun eräät muut pienemmätkin laivat olivat samoihin aikoihin liikkuneet Näsijärvellä kärsimättä minkäänlaisia vaurioita. Kapteeni on itse kertonut olleensa laivallaan liikkeellä ankarammassakin myrskyssä. Hän ei sanonut voivansa käsittää muuta syytä laivan uppoamiseen kuin sen, että laivan keulan yli löi kaksi niin valtavaa aaltoa, ettei kapteeni olhut sellaisia Näsijärvellä milloinkaan ennen nähnyt.

Laivan etukannen täyttänyt vesi oli tunkeutunut oikeanpuoleisesta etu- ja välikannen välisestä ovesta väkeä täpötäynnä olevalle välikannelle, aikaansaaden pakokaunun. Kun väki työntyi vasemmalle puolelle, virtasi vesi sen mukana ja laiva kaatui.

Merenkulkuviranomaiset ovat tulleet myöskin siihen käsitykseen, että kapteeni on täysin oikealla tavalla hoitanut laivaa ja tehnyt kaiken, mikä voitavissa oli, ennen ja jälkeen onnettomuuden.

Laivan rakenne ja kulkuvuorot

Hl. Kuru oli rakennettu Tampereella Sommers, af Hällström & Waldenin konepajassa v. 1915. Laiva on kantavuudeltaan 18,782 tonnia, ja kehittävät sen koneet 300 hevosvoimaa. Laivan pituus on 30.34 metriä ja leveys 5.58 metriä. Alus kulkee 2.20 metriä syvässä.

Hl. Kurun kulkuvuorot käsittävät matkan Kurun kirkkorannasta Tampereelle, poiketen Tokosella, Kapeessa, Toikolla, Röyniössä ja Rintalassa. Laivan omisti Höyrylaiva-Osuuskunta Kuru t.l. Kurussa.

Onnettomuus suurin mitä Suomen vesillä on koskaan tapahtunut

Tapahtunut haaksirikko on Suomen vesillä tapahtuneista suurin, jollemme ota lukuun syyskuussa 1893 tapahtunutta salaperäistä onnettomuutta, jolloin Suomenlahdella upposi venäläinen sotalaiva "Rusalka", vieden mukanaan koko laivaväen, 137 miestä, ja jonka hukkumispaikkaa ei ole vielä voitu todeta.

Elok. 8 p:nä 1892 joutui höyrylaiva "Ajox" Helsingin ja Degerön välillä erehdyksen tai huolimattomuuden vuoksi hl. Runebergin tielle, sillä seurauksella, että Ajax meni keskeltä poikki ja upposi. Laivalla oli toistasataa henkilöä; heistä saatiin suuri osa pelastetuksi, mutta ainakin 38 ihmishengen menetys tapahtui.

Syksyllä 1913 upposi Vaasan saaristossa syysmyrskyssä hl. "Vestkusten". Onnettomuudessa hukkui 33 ihmistä. Laiva oli vanha eikä voinut kestää myrskyn voimaa.

Marraskuun 5 p:nä 1921 kaatui myrskyssä turkulainen hl. "Kustavi" Hangon sataman edustalla. Laiva oli päässyt klo 2:n tienoissa arviolta noin 300 metrin päähän satamasta, kun sen äkkiä nähtiin kaatuvan kyljelleen ja sitten uppoavan pohja ylöspäin käännyneenä. Laivalla oli sen tuhoutuessa 30 henkeä; näistä hukkui 28 ja vain kehden onnistui pelastua.

Marraskun 14 päivänä 1924 tapahtui hl. "Tiutisen" räjähdysonnettomuus. Onnettomuus vaati kaikkiaan 22 ihmisuhria, joista osa kuoli myöhemmin sairaalassa. Lisäksi sai onnettomuudessa 16 henkeä vammoja.

Tuoreessa muistissa on vielä torpeedovene S 2:n tuho Porin edustalla lokakuun 4 päivänä 1925. Torpeedovene, joka kuului siihen rannikkolaivueen osastoon, joka oli määrätty Pohjanlahdelle harjoitusperjehdusta suorittamaan, oli matkalla Turusta Vaasaan. Ankara myrsky ja kova aallokko aiheuttivat sen, että torpeedovene kaatui rantahyrskyissä. Säpin majakan luona. Ainoatakaan ei sen 54 miehestä pelastunut.

Porvarihallitukset kaatuvat

Itävallan ja Tshekkoslovakian hallituksen kukistuneet

WIEN, syysk. 26. — Itävallan hallitus jätti tänään erohakemuksensa. Maassa vallitsee sangen kärjistynyt, sisäinen tilanne. Hallitus yritti harjoittaa lehmäkauppaa fascisti-ainesten kanssa lupaamalla perustuslain muutoksia, mutta siitä huolimatta on nyt pakoitettu eroamaan.

Pragista ilmotetaan, että Tshekkoslovakian hallitus on myös eronnut.

Neuvostoliitosta

Ennakkoarvio puoluepuhdistuksesta

Leningardin "Vapaus" kertoo seuraavaa:

NKP(b):n KKK on laatinut ennakkoyhteenvedon 33:ssa piirikunnassa suoritetusta 195:n neuvostojatsheikan tarkastuksesta ja puhdistuksesta.

Tarkastetuista 4863 jäsenestä ja kanditaatista on eroitettu puolueesta 487 h. eli 10 pros., naisia eroitettiin 5,4 pros. tarkastettujen naisten yhteiseen lukuun verrattuna.

Ensimäisellä tilalla ovat erotettujen joukossa vieraat ainekset—21,5 pros., juopottelusta 17,2 pros., välinpitämättömästä suhtautumisesta tehtäviinsä 4,9 pros., yhteydestä vieraihin aineksiin 3,9 pros. jne.

Muistutuksia annettiin 537:lle henkilölle eli 11 pros. ja vastuunalaisista tehtävistä eroitettiin 63 h. eli 1,3 pros. kaikista tarkastetuista.

Huomion ansaitsee myös jotakuinkin korkea kokouksista poissaolo (13,3 pros.). Se osottautui johtuvaksi pääasiassa kesälomalla tai komennuksilla olosta.

Tarkastus paljasti, että neuvostojatsheikat ovat osittain turmeltuneet luokka- ja ideologisesti vierailla aineksilla. Useammissa tarkastetuissa jatsheikoissa ei ollut tarpeeksi hyvin kehitetty itsekritiikkiä ja taistelua byrokratismia ja volokiittaa vastaan. Useat jatsheikat toteuttavat heikosti puolueen direktiivejä aktiivisesta osallistumisesta oman laitoksensa koneiston parantamiseen.

Tarkastuskomissiain työssä ilmenneistä puutteellisuuksista mainittakoon ennenkaikkea liiallinen kiirehtiminen, jota ilmeni useiden neuvostojatsheikkain puhdistuksessa. Eräät komissit kiirehtivät niinkin, että eivät tehneet edes selostusta tarkastuksen ja puhdistuksen tuloksista. Ei tarpeeksi hyvin tutkittu puoluejäseniä vastaan annettua syytösmateriaalia, huolimatta siitä, että muutamin paikoin tehtiin valituksia ja syytöksiä kunniallisten kommunistien mustaamis- ja häväistystarkoituksella.

Monin paikoin neuvostojatsheikat valmistautuivat puhdistukseen erittäin heikosti. Tuloksena olikin passiivisuus, joka ilmeni useissa tarkastuskokouksissa niin kommunistien kuin puolueettomienkin toimitsijain taholta, sekä kritiikin ja itsekritiikin heikko kehittyminen kokoustilaisuuksissa. Muutamien puolueettomien toimitsijain taholta ilmeni pelkoa kritikoida. Odessaan oli tarkastuskomissia pakoitettu keskeyttämään muutamaksi ajaksi puhdistuksen, tehdäkseen selvitystyötä. Poltavassa oli kymmenen neuvostojatsheikan ensimäisissä puhdistuskokouksissa läsnä 1,380 puolueetonta, mutta viidentenä päivänä vain 69.

Siellä missä valmistustyö oli tehty harkiten ja perusteellisesti ilmeni puolueen jäsenten, nuorisoliittolaisten ja puolueettomien taholta aktiivisuutta tarkistusprosessiin. Useat neuvostojatsheikat onnistuivat vetämään tarkistuskokouksiin läheisten tuotantolaitosten, ja yhteiskunnallisten järjestöjen työläisiä jne.

Muutamat tarkastuskomissit eivät kiinnittäneet tarpeeksi suurta huomiota neuvostojatsheikkojen työhön tutustumiseen. Muutamat tarkastuskomissiat taas syventyivät liiaksi elämäkerrallisiin tutkimuksiin, jolloin kyseessä olevan kommunistin nykyisyys ja hänen toimintansa arvon tarkistus joutui kärisimään. Oli yksityisiä tapauksia, jolloin puhdistustilaisuus muuttui poliittitietoisuuden tutkinnoksi.

PUOLALAINEN VAKOOJA AMMUTTAVAKSI

Minskistä tiedoitetaan, että Valkovenäjän sotilasokrugan tribunaali on käsitellyt vakoilusta syytettyjen puolalaisen rajavartiokomendantti Shmidt'in ja Puolan agentin, Jankovskij-Mohavin asiaa. Shmidt vangittiin Neuvostoliiton alueella, juuri hänen tuotuaan yli rajan Jankovskij-Mohovin ja osottaessaan tälle matkaa edelleen.

Oikeudessa Mohov tunnusti itsensä syylliseksi, mutta selitti vakoilunsa johtuneen heikkojärkisyydestään. Shmidt, joka istui oikeudessa täydessä sotilasasussaan ja kunniamerkkeineen ilmoitti tribunaalille, ei tunnustavansa itseään syylliseksi, syystä että täytti ylemmän päällystön määräyksiä.

Tribunaali tuomitsi Mohovin ammuttavaksi ja Shmidtin 10 vuodeksi vankilaan ankaralla eristyksellä ja tuomion kärsittyään karkoitettavaksi SSSR:n alueelta.

KOOPERATIVIEN, RUOKALOJEN JA PARTURILAITOSTEN JOUKKOTARKISTUS

Leningradin neuvoston Sisäisen hallinnon sektsian 200 jäsentä ovat tarkastaneet, miten kooperatiiveissa, talohallinnoissa, puistoissa, parturi- ym. laajoja joukkoja palvelevissa laitoksissa toteutetaan neuvoston päätöksiä.

Kooperativien toiminnassa on paljastunut paljon puutteellisuuksia — useissa makasiineissa ei ole hintaluetteloja, hinnat eivät ole yhtäpitäviä hintaluettelojen kanssa, usein mitataan tavara puuttuvan niukasti, puuttuu valituskirjoja jne. Terveyden huollon linjalla tarkastettujen 54 elintarvemakasiinin myyjät eivät omaa todisteita lääkärintarkastuksesta, tai eivät noudata lääkärintarkastuksen terveydenhoidollisia vaatimuksia.

110:ssä tarkastetussa parturiliikkeessä on paljastettu monenlaisia terveydenhoidollisten sääntöjen rikkomisia. 500:n talonhallinnon tarkastuksessa on ilmennyt, että useat talot ovat erittäin epäterveellisessä kunnossa ja huonosti varustetut tulipalojen varalta.

Leningardin neuvoston pakollisten määräysten rikkojat tullaan vetämään oikeudelliseen edesvastuuseen.

Suomen Pääkonsulivirasto

koko Canadaa varten suorittaa kaikkia maan viralliselle edustukselle kuuluvia tehtäviä, antaa passeja matkustusta varten kotimaahan tai muualle, vahvistaa asiakirjoja, käännöksiä y.m., selvittää perintö- ja muita Suomen kansalaisiin kohdistuvia asioita.

Osoite:
Consulate General of Finland,
Room 918
1410 Stanley Street, Montreal.
(Corner St. Catharine and Stanley)
AKSELI RAUANHEIMO,
pääkonsuli.

Lisäksi on Suomella edustajina Canadassa: Konsuli Erick J. Korte Port Arthur, Ont. — Adiel Saarimäki, 319 Bay St., Toronto, Ont. — H. P. Albert Hermanson, 479 Main St. Winnipeg, Man. — Thomas Franssi, Box L., Copper Cliff, Ont. Charles E. Magnusson 54 Dock St., Saint John, N. B., G. W. Törnroos, 551 Howe Street, Vancouver, B. C.

Vapauden lukijat

tekevät ostoksensa ainoastaan niistä liikkeistä mitkä Vapaudessa ilmottaa ja kehottavat naapureitaankin tekemään samoin. Siten menetellen tuemme omaa liikettämme sekä autamme sitä palvelemaan ilmottajia rahansa edestä.

Yhteistyöllä olemme liikkeemme rakentaneet ja vain sen avulla me voimme sitä edelleenkin kehittää. Siitä syystä älkäämme unhottako Vapauden ilmottajia.

VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSAARIN VAIHDOS

Moskovasta saapuneen virallisen tiedonannon mukaan on valistusasiain kansakomissari Lunatscharskille myönnetty vapaus virasta, jota hän on hoitanut jo yli 10 vuotta. L:n tilalle on nimitetty punaarmeijan valistustyön johtaja A. Bubnov.

Lunatsharski on jo aikoja sitten pyytänyt vapautusta komissaaritehtävästään, koska hänellä on paljon kirjallisia töitä, joille tahtoo antautua ja koska uudet kansanvalistussuunnitelmat asettavat kansanvalistuskomissariaatin ylimmälle johtajalle entistä paljon enemmän tehtäviä.

Epämieluisten siirtolaisten karkoittaminen maksaa huikeita summia

Tilivuoden ajalla, joka päättyi kesäkuun 30 päivä 1929, lähetettiin Yhdysvalloista takaisin kotimaahansa kaikkiaan 12,908 ulkomaalaista. Niiden maasta lähettäminen tuli hallitukselle maksamaan 926,040 dollaria eli keskimäärin $71.47 päätä kohden.

Karkoitetuista ulkomaalaisista lähetettiin 5,600 Europaan, 2,800 Canadaan, 3,300 Meksikoon, loput Aasiaan, Afrikaan ja muihin maapallon osiin.

Maasta karkoitettaviksi määrätyistä lähti noin 1,900 vapaaehtoisesti taikka kuletti ne takaisin jokin laivalinja. Keskimääräiseen maasta karkoittamiseen on luettu nämäkin, kun kustannukset on tasattu kutakin karkoitettua kohden. Jos nämä mainitut vapaaehtoisesti lähteneet olisi eroitettu, koska niiden karkoittaminen ei hallitukselle tullut mitään maksamaan, olisivat kustannukset kutakin karkoitettua kohden nousseet paljon suuremmiksi. Eräässä tapauksessa tuli karkoittaminen hallitukselle maksamaan $1,107.43.

Suurin osa karkoitetuista oli laittomasti saapunut maahan. Olivat tulleet Canadan, Mexicon, Cuban kautta taikka jääneet maihin, kun merimiehinä saapuivat näille rannoille. Mutta joukossa oli niitä, jotka rikollisina palautettiin lähtömaahansa, taikka taasen sellaisia, jotka olivat joutuneet yhteiskunnan elätettäviksi. Myöskin oli sellaisia, jotka olivat maahan saapuneet siveettömissä tarkoituksissa taikka täällä heti antautuneet sellaiseen elämään.

Muistettava tämän yhteydessä on, että ne ulkomaalaiset, jotka ovat laittomasti tänne saapuneet kesäkuun 30 päivän jälkeen 1924 voidaan lähettää pois maasta milloin ja missä heidät tavataankin. Sama koskee niitä, jotka ovat jääneet tänne pitemmäksi aikaa kuin heidän viisuminsa osoitti. Vanhan siirtolaisuuslain mukaan jos ulkomaalainen kerkesi olla maassa viisi vuotta, ei häntä voitu takaisin lähettää, ellei hän tehnyt rikosta. Uusi laki ei tunnusta enää tuota rajoitusta, vaan tulevat maasta poislähetetyksi kaikki vuoden 1924 heinäkun 1 päivän jälkeen maahan laittomasti saapuneet tavattiinpa heidät milloin ja missä hyvänsä. — P.L.S.

Columbia Phonograph Levyjä

Vapaudella on nykyään myytävänä Columbian levyjä. Hinnat ovat samat kuin kaikkialla muuallakin, nim. 75 senttiä levy.

Ostamalla levynne Vapauden kirjakaupasta, kannatatte omaa liikettänne.

Levyjä voidan tilata kaikkien Vapauden lukuisien asiamiesten välityksellä. Levyjä lähetetään kaikkialle Canadassa. Lähetyskulut maksetaan, olkoonpa tilaus isompi taikka pienempi.

Saadessanne levytilauspakettinne joko postissa taikka expressissä, avatkaa paketti heti konttorissa ja katsokaa, että kaikki levyt ovat eheitä. Jos ne ovat rikkinäisiä vaatikaa kulettajayhtiö maksamaan korvauksen.

Vapaudella on toistaiseksi varastossa seuraavat levyt:

Hannes Saari
10 tuuman — 75c
3086F Punavangin Laulu / Volgan Lotjamiesten Laulu
3080F Proletaarit Nouskaa / Korven Raatajille
3078F Vanha Madrid / Lähtö
3076F Viivin Jenkka / Pois Sormet
3072F Sinikellot / Musta Ratsu
3065F Kehtolaulu / Meripojan Tervehdys
3064F Sonja / Raatajan Serenaadi
3062F Saukkosen Avioero / Oi Mistä Saataisiin
3050F Valko Tuomet / Ei Kyytimies Kiiretä
3036F Meripojan Heilat / Chrysantemum
3034F Volgan Aallot / Tämä Maa
3013F Iloinen Meripoika / Kulkurin Masurkka

Aino Saaren Laulamia
3075F Soita Mustalainen, Soita / Kuutamoyö
3044F Ingapien Mustalaisruhtinatar No. 3
3039F Sorakumpujen Vainajille / Tehtaassa

Hilja Vilonen
3087F Vanha Sanna / Kaipaava

Otto Pyykkönen, Tenori
3026F Viaporin Valssi / Vangin Laulu
3009F Lemminkäisen Laulu / Pojat Kun Raitilla Laulelee
3008F Syystunnelma — Kuula / Yks' Lauantai-ilta
3007F Anssin Jukka ja Härmän Häät / Matalasta Torpasta
3005F Korjat Pojat ja Tytöt / Koskenlaskijan Morsiamet
3004F Laivapoikain Laulu / Yks Haamu Seiso / Marjanan Ovella
3003F Älä Itke Tyttöni Pieni / Vapaa Venäjä
3002F Aamulaulu / Lapsuuden Koti
3000F Isontalon Antti ja Rannanjärvi / Se Oolannin Sota

Martti Similä, Baritooni
3048F Aamutunnelma. Talon Tyttö ja Torpan Tyttö
3038F Hallin Janne / Ostron Tyttö

Jean Theslöf, Baritooni
3108F Nichavo / Mun Tieni Kulkee Mandaljaan
3028F Mustalaisen Surulaulu / Vanha Mustalainen
3019F Oulun Susiteetissa / Pohjolan Häät

Väinö Sola, Tenori
3100F Sinä Sanoit Hyvästi
3097F Kaunihin Keijukainen / Sotamiehen Laulu
3022F Heilallein Minä Laulelen / Sain Paljon Luojalta Armahain

Saima Laurila-Newland, Sop.
3098F Oi Bajadeeri / Oikeaan ja Vasempaan
3066F "Vilja" Iloisesta Leskestä / Tuomien Valkoiset Tertut

Ida Lovarti
3063F Antti Tanssitti Mua / Paimenpoika

S. Mustonen, Soprano
3001F Kevätlaulu / Äiti, äiti älä soimaa

Adolf Hovi, Tenori
3105F Valtion Varsalla / Suruhan Se Sorti Nuoren Pojan
3056F Vappulaulu / Orjan Kevät

Otto Laurinen, Baritooni
3091F Sireenien Kukkiessa / Minun Enkelini

Hannes Saari ja Columbian Mieskvartetti
3109F Priki Efrosiina, I osa / Priki Efrosiina, II osa
3082F Juomarin Laulu / Lontoon Jenny
3088F Laivan Kannella / Uskoton ja Petollinen Julia

HUMORISTISIA LEVYJÄ

Hiski Salomaa, Koomikko
3073F Vanhanpiian Polkka / Laulu Taiteilijoista

Muhoksen Janne
3024F Juomalaulu / Merimies Rakkautta

Leo Kauppi, Koomikko
10 tuuman — 75c
3106F Pikku Liisa / Yhteinen Susannamme
3101F Ma Odotan Sua / Mun Eukkoni On Maalla
3083F Aika Poika / Laivan Kannella
3079F Talkoo Polkka / Honolulu
3060F Renkjussi Palajaa Sodasta / Herra Petteri
3052F Salkolan Syntymäkemut / Kallaves
3049F Laulu On Iloni ja Työni / Heitä Huolet Pois
3032F Maailman Matti / Rivakka Polkka

Matti Jurva, Baritooni
3096F Kylpymatka / Ilta pienessä kaupungissa

Akseli Vuorisola, Baritoni
3085F Katinka / Alaska

Jahrl, Harmonikka soolo
3102F Vanhat Toverit, Marssi / Lundby, Valssi
3089F Päivänpaiste, Valssi / Syysaamuna, Masurkka
3057F Sorretun Elämä, valssi / Barrikaadeille, marssi
3033F Yli Aaltojen, valssi / Tonavan Aallot, valssi E. Jahrl
3011F Vapaa Venäjä / Kulkurin Masurkka,

Willy Larsen, Harmonikka
3110F Muistoja Pohjolasta / Muistoja Synninlaaksosta, Willy Larsen
3035F Evelina Polkka / Unennäkijän Valssi,
3031F Helmi, schottise / Viimeinen Valssi
3030F Syystunnelma, Valssi / Hämärä, Polkka
3027F Rakkauden Kaiho, Valssi / Suomen Polkka
3020F Taikayö / Pohjalaispolkka,
3015F Kaipuu Valssi / Kerenski

Harmonikka ja Viulu
Viola Turpeinen ja J. Rosendahl
3074F Hollolan Polkka / Hämärä Sotiisi

Harmonikka-kvartetti
3023F Kaiho, Valssi / Vihuri, Polkka

Columbian Soitto-kvintetti
3068F Koster, Valssi / Muistoja Suomen Maasta, Sotiisi
3043F Kevät Suomen Metsässä, Valssi / Käki, Valssi
3025F Rauha Myrskyssä / Joulupukin Polkka

S. Sosialisti Orkesteri
3094F Venäläinen Surumarssi / Sonja, Valssi
3084F Kansainvälinen Marssi / Vapaan Venäjän Marssi

Stein Ostman Orkesteri
3099F Aamuinen Koi! / Hawaijan Yö, Valssi
3095F Suru, Valssi / Moskova, Marssi

ORKESTERI-KAPPALEITA

Columbia Orkesteri
12060F Löytölapsi, Valssi / Metsän Kaikuja, Valssi
12014F Kultainen Valssi / Venäjän Kaunotar

Uusivenäläinen Orkesteri
12072F Kevät Valssi / Orvokit, Valssi
12067F Kotimaan Ikävä, Marssi / Port Arthurin Marssi
12058F Mustalais-valssi / Volgan Valssi
12057F Muistoja Rivieralta, Valssi / Etelän Laineet, Masurkka
12053F Tummat Silmät, Valssi / Volgan Lauttamiehet.
12050F Suutele Minua, Valssi / Luna (Kuu), Valssi
12049F Kosovo, Valssi / Runoilijan Näky, Vals.
12048F Iloinen Leski, Valssi / Carmen Sylva, Valssi
12033F Mylly Synkässä Metsässä / Naurava Viheltäjä

Muita Soitinmusiikki-levyjä
Columbian Konserttiorkesteri
12 tuuman $1.25
59037F Koti-muistelmat, Valssi / Sininen Tonava, Valssi
59015F Tonavan Aallot / Unelmia Italiasta
53008D Finlandia / En Bateau

Tehkää tilauksenne nopeasti niin että saatte levynne ajoissa.
Pyytäkää luetteloa levyistä ja niiden hinnoista.
Tehkää tilauksenne allaolevilla osotteilla:

VAPAUS, Box 69, Sudbury, Ont.
VAPAUS MONTREAL BRANCH,
1196 St. Antoine St., Montreal, Que.

Ilmotuksia eripaikoilta

Ilmotushinnat tässä osastossa ovat: Tilapäisilmottajilta 3 senttiä sana, vakituisilta, joiden ilmotus on kerran tai kahdesti viikossa samanlaisena, 2 senttiä sana ja niiltä, joiden ilmotus on jatkuvasti samanlaisena jokaisessa lehtemme ilmestyvässä numerossa, 1½ senttiä sana. Vähin ilmotusmaksu kerta ilmottaessa 50c ja seisovista 25c kerralta.

SUDBURY, ONT.

VAPAUDEN KONTTORI PIDETÄÄN arkipäivinä avoinna kello kahdeksasta aamulla kello viiteen illalla. Sunnuntaisin ja juhlapäivinä on konttori suljettuna koko päivän.

PORT ARTHUR, ONT.

KUIVIA KOIVU- JA HAAPAHALkoja myytävänä. Puhelin 3149N.

MRS. LAINA KOLHI ANTAA HIErontaa ja hoitaa sairaita. 60 A. South Cumberland St., Leftonin yläkerta, huoneusto 3. Puhelin N. 1058.

FORT WILLIAM, ONT.

DR. J. S. STRACHAN, HAMMASlääkäri, puhelin S. 370, Ross Block, Fort William.

C. A. STENBACK, VÄLITTÄÄ OStajille ensiluokan lihaa. Palvelus kaupungissa sekä linjoille nopea. Puhelin 742 S. 607 Simpson St. Fort William, Ont.

FORT WILLIAMIN STEAM BATH 268 Robertson St., avoinna joka arkipäivä kello 10 ap.—12 yöllä.

TORONTO, ONT.

CARL SUNDHOLM, KELLOSEPPÄ. Lähettäkää kellonne korjattavaksi tällä osotteella: 246 Queen St. W. Puhelin Adelaide 6856. Toronto.

KOSMOS KIISKINEN, SUOMALAInen luonnonlääkäri, 85 Huron St., Toronto, Ont., puhelin Trinity 9885J. Tunnit: 9—11 ap. ja 3—8 ip. Huom. Toimitaan medical tohtorin avustamana. (KP

TIMMINS, ONT.

SIMMS, HOOKER & DREW, VAkuutuksia ja kiinteimistöjä. Dominion Bank Building, Timmins, Ont. — Morketteja, lainoja, bondeja ja vakuutuksia. (P)

MONTREAL, QUE.

ED HELSBERG, ASIOIMISTO, 926 St. Monique St., puhelin Harbour 8886. Lakiasioita, asiakirjoja, oikeudessa tulkkina sekä muita alaani kuuluvia asioita.

ROUYN, QUE.

PARTURILIIKKEENI TAASEN entisessä paikassa, Main ja Noranda katujen kulmassa. Matti Kenni. (TP

SUOMI
Jalkineiden Korjausliike
Kaikki korjaustyö tehdään ensiluokkaisesti
NICK PARTTI
806 Finlayson St., Fort William, Ont.

KELLOSEPPÄ
A. Heiskanen
SUDBURY, ONT.
—Box 1873—
9 Durham St.

Myytävänä

Viiden huoneen roomingtalon kalusto myytävänä. Saman talon voi vuokrata. (228

Eino Rintamäki,
141 Spruce St.,
Sudbury, Ont.

Konttoristi halutaan,

joka voi hoitaa suomen ja englannin kielisen kirjeenvaihdon, saa heti paikan. Kirjottakaa osotteella: (229

Ed. Helsberg,
926 St. Monique St., Montreal, Que.

Halutaan tietää

Missä nykyään oleskelee **Lauri Polvi**, kotoisin Kauhavalta? Ole hyvä ja ilmoita osotteesi tai jos joku hänen tuttavistaan jotain tietää hänestä, niin ilmottaisitte minulle. (229

A. Pelkonen,
770 Aqueduct St., Montreal, Que.

Keski-Ontarion uutisia

Sudbury

SYYSTANSSIKAUDEN AVAJAISET

S. J. Sudburyn osasto, jonka järjestämät tanssit pidetään Liberty-haalilla, on viimeisen parin kuukauden ajan kokeillut ja järjestänyt soittoa tansseja varten. Useita soittajia, ympäri Canadan, on kokeiltu ja niistä on nyt valittu joukkue, jossa jokainen soittaja on erittäin hyvästi tehtävänsä tasolla. Tämän kokeilun tähden on syyskauden avajaistanssien pito hiukan myöhästynyt. Mutta nyt onkin Liberty-haalilla sellainen tanssisoitto, että yhtä hyvää ei ole millään toisella haalilla koko kaupungissa. Jokainen, joka oli viime torstaina, kymmenen jälestä Liberty-haalilla tietää, että tämä on totta.

Nyt pidetään syyskauden avajaistansseja kahtena päivänä. Ensimäinen ilta on tiistaina, lokakuun 1 p. ja näiden jatkona, kun ensin olemme päivän jalkojemme työstä levänneet on avajaisten lopettajaiset torstain, lokak. 3 p. iltana.

Kummallakin kerralla soittaa sama tanssiorkesteri.

Mutta tässä ei ole vielä kaikki. Tilaisuudessa pannaan toimeen mahtavat tanssikilpailut. Tällä kerralla kilpaillaan Fox Trot'in tanssilla ja kestää sama kilpailu kumpanakin avajaisiltana. Ainoastaan sellaisille tanssijoille, jotka kilpailevat kumpanakin iltana annetaan palkinto. Ensimäinen palkinto $5.00, toinen palkinto $3.00 ja kolmas palkinto $2.00.

Näissä tanssijaisissa tulee olemaan humua ja riemua. Haali on erikoisesti valaistu, turkkilaisilla valoilla, näitä tansseja varten.

Jokainen, nuori ja vanha, joka ei näihin tansseihin tule, joutuu sitä katumaan.

UKKOJEN JA POIKAIN

välinen jalkapallottelu tapahtuu ensi sunnuntaina klo 2 ip. Union kentällä. Tietenkin kaikki ovat uteliaita näkemään miten siinä käy, sillä onhan tämä urheilumuoto ensi kerran vasta varsinaisesti esillä Sudburyn suomalaisten keskuudessa. Sinne siis mennään joukolla.

Yksi joukosta.

ENSI LAUANTAI-ILLAKSI

on järjestetty Liberty-haalille erikoisen hauska ilta. Ohjelma on uutta ja repäisevää. Soitto-, laulu- ja humoriesityksiä, verrattoman hauska naurupilleri "Ikämiehen rakastelua". Sanotaan, että nauru nuorentaa ja kaunistaa. Jos siinä on perää, niin varmaan kymmenen vuotta nuoremmaksi tuntee itsensä lauantai-illalla ohjelman loputtua, ja sitten alkaa tanssi, espanjalaisen orkesterin soitolla joka soittaa etupäässä vanhanmaan tanssikappaleita, sotiisia, polkkaa, masurkkaa, valssia ja morjenstaa Mantaa, ja voihan sitä pistää täksikin maaksi, etupäässä on tarkoitettu tanssiohjelma vanhaksimaaksi. Sekin meitä vanhempia verestää ja nuorentaa. Ohjelma suoritetaan reippaasti, ei ole väliaikoja. Kun toinen menee niin toinen tulee. Ohjelma alotetaan täsmälleen 8.30.

"ROUVA PORMESTARINNA"

harjoitus tänä iltana kello 8 täsmälleen. Kun ensimäinen harjoitus näytelmästä oli päästy loppuun sanoivat näyttelijät, että siinä nyt on huvinäytelmien lukko. Sen piittiä ei ole Sudburyssa ollut 50 vuoteen.

Beaver Lake

"Tulloo, tulloo" vaikkei tullut keskiviikko-aamuna se Co-Optasin maitotroki ja siitäkös emännät oli ihmeissään, että onkohan tuo nyt ojassa alaspäin.

Jaa-a, sille farmarille minum itte piti sanoa kova sana, joka höpisi niistä 7 mailia pitkän 5:nen solun iltamista. Lie ollut koko miehen mieli naisten tantussa kun se niitä vaan impruuvalii. Mutta minäpä en olekaan pahimpia tantun hypistelijöitä enkä perusta vaikka se ei ole kun kuusituumaa vyötärön alapuolelle. Nin, ja sehän kuuluu meidän arvostelulautakunnalle miten ne minkin tantun taksieraa. Mutta me karkeampi suku voimme näyttää miten hätävara housuissa haalille mennään ja se tapahtuu ensi lauantai iltana 28 p. tätä kuuta ja vuotta. Silloin on ne kuuluisat Työpukutanssit hyvällä hanurin soitolla. Sinne saapuu kaikki nuoret tanssimaan ja vanhat koukkupolvet katsomaan, että noin sitä mekin ennen pyörittiin — sutasumfatirallallei!

Sitten se "älyllä" varustettu arvostelulautakunta, joka 25 ja 50 c. välillä arvaa kunkin puvun hinnan sukupuoliin katsomatta, eikä ikäkään tule kuuloon. Nähkääs, tämä kaikki tapahtuu ylimääräisten jäsenverojen huojentamiseksi. — Masa.

KIITOS

Sydämelliset kiitokset kaikille, jotka hämmästyttivät meitä saapumalla viettämään rattoisan illan omaan kotiin muuttamisemme johdosta. Kiitos siitä lahjasta jonka toitte tullessanne.

Tyyne ja Yrjö Kuusi ja lapset,
156 Machar Ave., Port Arthur, Ont.

Tulen historiikkiä

Ottaessaan tulen käytäntöön astui ihminen huomattavan askeleen kulttuuria kohti. Tähän asti ei ole tavattu vielä yhtään sellaista luonnonkansaa, joka ei käyttäisi tulta jokapäiväisissä askareissaan. Voidaan siis päätellä että tuli on ammoisista ajoista ollut ihmisen avustajana hänen valmistaessaan ruokansa, lämmittäessään ja valaistessaan asumustaan.

Tulen tärkeätä merkitystä ihmisen elämässä osoittaa sekin, että tulta kaikkien kansojen keskuudessa on varhaisimpina aikoina suuresti kunnioitettu. Onpa tämä kunnioitus useissa tapauksissa saanut suorastaan uskonnolliesn luonteen, ilmeten tulen palveluksena. Edelleen liittivät kaikki muinaiset kansat auringon ja maan tulen mitä läheisimpään keskinäiseen yhteyteen (juhannuskokko keskikesän aurinkoisena yönä, jouluvalot vuoden pimeimpänä aikana, auringonpalvelus jne.). "Ikuinen liekki" katolisten pyhäinkuvain edessä vieläkin muistuttaa tulen uskonnollisesta palvonnasta.

Tulen alkeellisin hankkimistapa oli hangata kahta kuivaa puukappaletta vastakkain. Nämä ensin lämmöstä savusivat ja lopulta leimahtivat liekkiin. Tulen siirtäminen auringosta maan esineisiin polttopeilien avulla on jo kaukaisen muinaisuuden keksintö. Keskiajan lopulla alettiin tulen hankkimiseksi käyttää teräksistä tulirautaa ja piikiveä, joiden singahtelevat kipinät sytyttivät luntan (taulan). Fosforitikut ilmaantuivat 19:n vuosisadan toisella kolmanneksella.

Raa'an lihan ja keittämättömän kasvisruuan käyttöä tavataan vieläpä tänäpäivänäkin yksinpä sivistyskansojenkin keskuudessa. Mutta raaka ruoka muodostaa ihmisen ravinnossa vain lisän, enimmäkseen käytetään kypsennettyä ruokaa. Jo varhain tuli ihminen vakuutetuksi siitä, että paistettu, avoimella tulella valmistettu liha oli paljon maukkaampaa ja elimistölle helpompi sulattaa kuin raaka, verinen ateria. Alkeellista paistamista seurasi hautominen, joka toimitettiin kaivetuissa kuopissa kuumennettujen kivien avulla. Austraalialaisille oli keittotaito tuntematon. Nämä kansat lainasivat sen europalaisilta. Pata (kivihalsterin ja puisen paistinvartaan ohella) on vanhin keittoastia. Se syntyi siten, että ensin siveltiin savella korvennettu kurpitsa tai kori, joka sitten asetettiin tuleen kovettumaan. Paalukauden ihmisten keskuudessa ei vielä patojen puuhun kovertaminen ollut tunnettua. Tulen säilyttämiseksi kaivetut maakuopat ja kivet nuotion alla ovat tulisijan perusmuoto, jota vielä nytkin monasti pidetään perheen symboolina.

Pitkät talviset yöt pohjoisessa vaativat asunnon valaisemista. Avonaista roviota seurasivat kehityksessä petäjäiset päreet, tervasoihdut, alkeelliset öljylamput. Kynttilät ilmaantuivat vasta keskiajalla, ja täydellisemmät lamput vasta 18:nnen vuosisadan loppupuolella, jolloin alettiin käyttää valaistuksessa jo hiilihappokaasuakin. Naftaöljyt — joita alettiin muuten käyttää silloin kun sähkövalo jo oli keksitty — alkoivat levitä 1875 vuoden vaiheilla. Nopeasti käytäntöön levinnyt asetyleinivalo on aivan eri alkuperää.

Tulen käyttäminen asuntojen lämmityksessä saattoi tietysti syntyä vain niissä maapallon osissa, joissa talven pakkanen tunnettiin. Kiinteän takan ääressä, johon perhe kokoontuu lämmittelemään, tavataan jo kreikkalaisilla ja roomalaisilla kolmijalka hiilisäiliöineen. Keskiajalla ilmaantui paljon puita tuhlaava kamiini; alkuperäisessä muodossaan tavataan sitä vielä ylä-Italian varakkaissa, vanhollisissa taloissa. Savutorvet tulivat Europassa käytäntöön luultavasti 15—16 sataluvulla ja ovat eräin paikoin vieläkin tuntemattomia. Vesihöyrylämmityksen tuntevat myös muutamat luonnonkansat, mutta on sillä heidän keskuudessaan pääasiassa sairashoidollinen merkitys.

Kasvien ohella käytetään lämmitykseen myös eläinten lantaa (polttosontaa). Belgiassa ja Englannissa on käytetty kivihiiltä lämitykseen jo muutamia satoja vuosia. Saksassa vasta kolmatta sataa vuotta. Aikaisemmin poltettiin turvetta.

F. A. RICARD
T[illegible]ku- ja Vähittäiskauppa
RAUTATAVARAKAUPPA
Elm St., Sudbury, Ont.

Vital Brisson

HEARST — ONTARIO
Lautaa, rakennustarpeita, rautatavaraa, jauhoja ja rehuja.

ANNAMME KYYTIÄ

Kolme ajuria
Odotuspaikka Venholan palloruuman päässä. Soittakaa
Puhelin numerolla 1668
Aina valmiit palvelemaan.
E. Länsi — L. Ylönen
T. Kontola
Puhelin 1668 — Sudbury, Ont.

Myytävänä

Ensiluokkaisessa kunnossa oleva 22 huoneen boarding house myydään edullisesti jos kauppa tehdään piakkoin. Talolle on 2½ vuoden vuokraoikeus ja vuokratulot yli $250.00 kuukaudessa. Lähemmin:

Wuohela
210 John Street, Toronto, Ont.
Phone, Adelaide 4688

Kotileipomokalusto myytävänä

Kuuluen siihen viisikerroksinen, kolilla lämmitettävä, kunnossa oleva Gurney-Oxford uuni, kaikkine välineineen, sekä kaikki muu leipomokalusto.

471 Spadina Avenue,
Toronto, Ont.

J. N. DESMARAIS
Asianajaja — lakimies — notario
McKEY BUILDING,
Sudbury, Ont.

Aaron Linder

Hyväksi tunnetun chicagolaisen maalaus-isonnusliikkeen edustajan, Canadan postiosoite on: Box 393, Port Arthur, Ont. (TP

Northern Baking Co.
Ruoka-, kahvi- ja teeleipää, korppuja y.m. alaan kuuluvia valmisteitamme suosittelemme. Palvelus nopea ja huolellinen.
Phone 1031
Box 1613, Sudbury, Ont.

ONKO TOTTA

että vain 1/10 Kanadan suomalaisista hallitsee suullisesti ja kirjallisesti englannin kielen? — Oma syy, jos niin on! Niin kovapäistä suomalaista ei olekaan Kanadassa, jolle emme voisi opettaa kirjeellisesti laajaa englannin kurssiamme vuotta pikemmin ja esperantoa muutamissa kuukausissa. Lähettäkää osoitteenne ja 10c, niin pidämme huolen lopusta,

Suomen Kieliopisto,
Terijoki, Finland.

J. A. PIRNEKSEN
RÄÄTÄLINLIIKE
11 Bruce Ave., Box 179
South Porcupine — Ontario
Kaikenlaatuista räätälinalaan kuuluvaa työtä tehdään. Hyvä työ ja halvat hinnat. (P

Tohtori H. Koljonen
Box 1176 - Sudbury, Ont.
Puhelimet:
Asunto 1778 — Konttori 1588

Lukijoillemme

Ilmoitukset myös täyttävät tarpeellista inhimillistä palvelusta. Lukemalla Vapaus-lehdessä olevia ilmotuksia voivat lukijamme seurata nykyajan liikemaailman edistystä ja mahdollisuuksia.

ILMOITUKSET OVAT SIIS TARPEELLISIA

Voidaksemme antaa teille hyvän lehden mahdollisimman halvalla, täytyy meidän julkaista ilmoituksia lehdessämme. Tilaushinta yksistään ei korvaa postirahaa, eikä paperia jolle Vapaus painetaan. Palkat ja muut kustannukset täytyy maksaa ilmoitustuloista.

ILMOITTAMINEN ON SIIS HYÖDYLLISTÄ

Meidän ilmoitustyöllä on kaksi tarkoitusta:

1. Me jatkuvasti pyrimme parantamaan ilmoitussivujamme. Armotta me hylkäämme kaikki petkutus- ja epäterveelliset ilmoitukset, näin turvaten lukijaimme etuja. Jos koskaan lukijoitamme on kohdeltu huonosti lehdessämme olevien ilmoittajien taholta, haluamme me tietää siitä.

2. Meidän tarkoituksemme on keskittää kaikki suomalaisten liike niihin liikelaitoksiin, jotka ilmoittavat lehdessämme. Näin menetellen on liikemiehelle mahdollista ilmoittaa jatkuvasti — se kannattaa. Me kehotamme lukijoitamme kannattamaan niitä liikkeitä jotka ilmoittavat Vapaus-lehdessä.

Siis ensikerran kun lähdette ostoksille, olkaa hyvä ja tutustukaa Vapauden ilmoituksiin. Se kannattaa meille kaikille.

VAPAUS,
Box 69, Sudbury, Ont.

Huomatkaa!

Olen tavattavissa joka keskiviikko sekä lauantai Sudburyn marketissa. Lihaa, monen eri laista, on aina hyvää ja tuoretta.

EMIL OJALA,
Sudbury, Ont.

DR. IVAN G. POLACK
Hammaslääkäri
Puhelimet
Konttori 222. Kotiin 2360
79 ELM STREET EAST
Regent Teatteri rakennuksessa.
Sudbury, Ont. (TP)

Farmi Myytävänä

Sijaitsee lotti 8, concession 2, Hanmer twonshipissä, 50 eekkeriä $1,000. Pikaista myyntiä varten. Kysykää: A. Bergeron, Azilda, Ont. (TP.18

Suljettuja ja avonaisia autoja saatavana.
Puhelin 121
YELLOW TAXI
Yöllä ja päivällä
Walter Luoma, Sudbury

T. M. MULLIGAN
LAKIMIES
Sudbury — Ontario
Laberge rakennus, Loblaw kaupan vierellä

THE ROUND LAKE STORE

TARZWELL — ONTARIO

Paikkakunnan asukkaille: Tämä on teidän lähin varastopaikka ruokatavaralle, jauhoille ja rehuille, rauta- y.m. tavaralle. Jos jotain haluatte ja meillä ei ole sitä varastossa, hankimme sen teille. Voitte tiedustella. Farmituotteita vaihdetaan tavaraan. Ehtoja annetaan tunnetuille kundeille. Tavallinen postipalvelus.

Jas. B. Tarzwell

Rahaa Lainataan
kiiteimistöä vastaan.
Kysykää
J. N. DESMARAIS,
McKey Building (P)

KYYNY- KELLO JA KULTA SEPPÄ
115 Robertson Street,
Fort William

Liha- ja Ruokatavara-KAUPPA
NIEMI & VALKEAPÄÄ
Puhelin 844 — Box 524
71 Cedar St. — Sudbury, Ont.

OSUUSRUOKALA

Kirkland Laken järjestyneiden työläisten omistamassa ruokalassa. 27 Kirkland St., tarjoillaan ruokaa aterioittain ja viikkomaksulla. Huoneita myöskin saatavana. Järjestyneet työläiset, liittykää jäseniksi.

KIRKLAND LAKE FINNISH ASSOCIATION,
Box 297 ja 657, Kirkland Lake, Ont.

Dr. F. C. Fraser

HAMMASLÄÄKÄRI
Johnson Block
Vastapäätä Cochranen rautakauppaa
Phone 157
SUDBURY, ONTARIO
HUOM.! Suomalainen konttoritytto.

HYVIÄ KALUSTETTUJA HUONEITA
miehille, naisille ja perheille saatavana
Hilda Nurmella
279 Simcoe St., Toronto, Ont.
Kenkäin korjausta otetaan vastaan samassa paikassa.

Onko Teillä Munuais Häiriötä?

Munuaiseni vaivasivat minua. Olin hermostunut ja kärsin selkäkivuista, ja yleensä olin huonossa terveydessä", sanoo Mr. Geo. B. Leavitt, Sublett, Kansas. "Minä nautin Nuga-Tonea ja olen nyt terve ja voimakas. Mielelläni suosittelen Nuga-Tonea kaikille jotka ovat heikkoja tai sairaloisia."

Nuga-Tone on ollut siunaukseksi kaikille heikoille, sairaloisille ja uupuneille ihmisille. Se on antanut hermostuneille miehille ja naisille lisää tarmoa ja voimaa, ja tuonut levollista virkistävää unta unettomuudesta kärsiville. Nuga-Tone parantaa ruuansulatusta. Se auttaa munuais- ja vesirakkohäiriöiden sattuessa muutamien päivien sisällä. Parantaa umpitaudin, kaasuisen ja turpoavan vatsan tai suolet, merittaudin, pyörrytyksen ja lisää painoa laihoille, uloskuluneille ihmisille. Nuga-Tone tuo uutta voimaa ja tarmoa kaikkiin jäseniin ja sitä on myytävänä kaikissa rohdoskaupoissa. Tyytyväisyys taataan.

Lennokkaat Ohjelma-Iltamat

Liberty Haalilla Lauantaina 26 päivänä

OHJELMASSA
Useita kupletteja, humoreskia, Espanjalainen erikoisorkesteri.
Yksinäytöksinen huvinäytelmä

"IKÄMIEHEN RAKASTELUA"

Jos ei nauru soi, rahansa takaisin saada voi.
OHJELMAN LOPUTTUA TANSSIA
10-miehinen orkesteri soittaa, jollaista ei ennen kansa ole nähnyt.
Koko lystin saa 35c, alkaen 8.30.

KYLMÄT ILMAT TULEE!

KOKSIA, KOLIA JA POLTTOPUITA TARVITAAN
Saadaan erikoisesti valittuja. Meidän suomalaisesta liikkeestä kohtuhinnoilla kotiin ajettuna. Soittakaa 431 North!

P. WANSON — COAL & WOOD
277 John Street — Puhelin 431 North — Port Arthur, Ont.

AINOA SUOMALAINEN
RUOKATAVARAKAUPPA
MONTREALISSA
Välittää kuluttajilleen ensiluokan tavaraa kohtuhinnoilla.
J. J. JARVIS, Omistaja (P)
Puhelin Wilbank 7477 — 1414 Notre Dame St. W., Montreal, Que.

KUNNIAN HALUISIA MIEHIÄ HALUTAAN

Valitkaa itsellenne hyväpalkkanen ammatti ja mieluisaa työtä. Paremmat elämän mahdollisuudet. Miksi kärsiä ainaista työn puutetta kun on tilaisuus nousta paremmalle elintasolle. Kouluuttamalla itsensä luotettavassa ammattikoulussa. Kurssit: Automekanikko, auto sähkö, patteri korjaus, ilmailumekanikko ja teollisuus sähkö. Kaasu- ja sähköjuottoa, muurari ja rapparin ja tiilen lajittelijain kurssia y.m. kursseja. Te opettelette täydellisillä työkaluilla, hyvien expertti opettajain neuvoessa käytännöllistä työtä. Vapaa työnvälitystoimisto kurssin suorittaneille ainiaaksi. Suoritatte kurssinne muutamassa viikossa. Kirjoittakaa kurssi- ja hintaluettelo suomalaiselta edustavalta asiamieheltämme. Kirjevaihdon saa tehdä suomen sekä englannin kielellä.

Commercial Engineering School
JOHN HILL, Laillistettu Asiamies. 376 King St. W., Toronto, Ont. Can.

LEMPI SAARINEN
7 BALSAM STREET — BOX 1127 — TIMMINS, ONT.
Antaa hierontaa ja kylpyjä. (P

MATKAILIJAKOTI

Siisteja huoneita saatavana.
EMIL JOHNSON
78 Edmond Lane
SUDBURY, ONTARIO
Lähellä C. N. R. asemaa
Telefooni 682

John Mekkosen
SAUNA

auki joka
Keskiviikko, torstai ja perjantai, kello 1—11 j.p.p.
Lauantaina klo 12—12 j.p.p.
Suosittelee höyry-, suikku- ja ammekylpyjä. (P
225 Cadillac St., Fort City, Ont.

TILAUKSIA TYÖVÄENLEHDILLE

— VÄLITTAA —

VAPAUDEN KONTTORI

Asiamiestemme ei tarvitse olla asiamiehiä kaikille erikielisille työväen lehdille, vaan voivat meidän asiamiesvaltuuksillamme ottaa tilauksia kaikille allaoleville työväen lehdille ja lähettää konttoriimme maksun seuratessa mukana.

Välitämme tilauksia seuraaville työväenlehdille:

THE WORKER, viikkolehti, Toronto, Ont., vk. $2.00, ½ v. $1.00
THE YOUNG WORKER, Toronto, Ont., vuosikerta 50
THE YOUNG COMRADE, Toronto, Ont., vk. .... .25
DAILY WORKER, Työväenpuolueen päivälehti. Tilaushinta vuosikerta ....$6.00, ½ vuosik. $3.50, 3 kk. 2.00
YOUNG WORKER, Nuorten Työl. Liiton 2 kertaa kuussa Chicagossa ilmestyvä julkaisu, vuosikerta 1.00
THE YOUNG COMRADE, Työväenpuolueen lastenlehti, Chicagossa. Tilaushinta vuosikerralta .... .50
THE CANADIAN LABOR MONTHLY, kuukausijulkaisu, Toronto, Ont., ... 25 s. kpl., 1 vk. 2.50
WOMAN WORKER, naisten lehti, ilmestyy Torontossa, Ont. hinta 1 vk. $1.00
LABOR DEFENDER, kuukausijulkaisu 1.00
INTERN. PRESS CORRESPONDENCE, 1 vk. $6.00, ½ vk. 3.50
POHJAN VOIMA, Oulu, päivälehti; vuosik. $10.00, ½ vk. 6.00
TYÖN ÄÄNI, Vaasa, 3 kertaa viikossa; vuosik. $6.00, ½ v. 3.50
SAVON TYÖ, Kuopio, 3 kert. viikossa; vuosik. $6.00, ½ v. 3.50
TIEDONANTAJA, Helsinki, päivälehti, vuosik. $10.00; ½ v. 6.00
LIEKKI, Helsinki, viikkolehti, ...vuosik. $3.00; ½ v. 1.75
TYÖVÄEN LEHTI, Tampere, 3 k. viikossa, 1 vk. $6.00; ½ v. $3.50
UUS ILM, virolainen työväenpuolueen lehti, ilmestyy New Yorkissa. Tilaushinta vuosikerralta 6.00
NY TID, Työväenpuolueen ruotsalainen lehti, ilmestyy Chicagossa. Tilaushinta vuosikerralta 2.50
TYÖVÄEN URHEILULEHTI, Helsinki. Tilaushinnat vuosik. $2.00, puoli vuotta 1.25
NORRSKENSFLAMMAN, ruotsalainen lehti, Lulea, Ruotsi, vk. $12.00, puoli vuotta 6.00
ITÄ JA LÄNSI, 2 kertaa kuukaudessa ilmestyvä kuvalehti Helsinki. Tilaushinta ....vk. $4.00, ½ v. $2.00
TUISKU, Suomen vasemmistolaisten pilalehti, ilmestyy kerta kuussa 16-sivuisena. Tilaushinta vuosik. $2.50, ½ v. 1.50
KOMMUNISTI, Leningrad ....vuosik. $4.00, ½ vk. 2.00
TYÖLÄISNAISTEN URHEILULEHTI, Helsinki. Kerta kuussa. Vuosikerran hinta $1.75, puolivuosikertaa 1.00
NAISTYÖLÄINEN, Helsinki. Kerta kuussa. 1 vuosik. 1.75
NOUSEVA VOIMA, Työv. urheilupoikain lehti, Helsinki, 1 vk. 1.25
TYÖVÄEN NÄYTTÄMÖTAIDE, Tampere, 1 vk. 2.00
PUNAINEN KARJALA, Petrozovodsk, Russia; 3 kertaa viikossa; vuosikerran hinta $9.00, puolivuosik. 4.50
VAPAUS, Leningrad, 3 kertaa viikossa 1 vk. $6.00 ½ vk. 3.75
REVONTULET, Oulu vuosik. 3.00
PUNALIPPU, Helsinki, vuosik. 2.00
TYÖMIES, päivälehti, Superior, Wis., 1 vk. $6.00, ½ vk. 3.25
TOVERI, päivälehti, Astoria, Ore., ...1 vk. $6.00, ½ v. 3.25
ETEENPÄIN, päivälehti, Worcester, Mass., 1 vk. $7.00 puoli vuosikertaa 3.75
PUNIKKI, pilalehti, Superior, Wis., 1 vk. $1.75, ½ vk. 1.05
TOVERITAR, naistenlehti, Astoria, Ore., 1 vk. $2.00, ½ v. 1.15
METSÄTYÖLÄINEN, kuukausijulkaisu, Port Arthur, Ont. yksityisnumerot 15 senttiä, ½ vk. 75c., 1 vk. 1.50
"COMMUNIST INTERNATIONAL", Kominternin englanninkielinen virallinen lehti, ilmestyy kuukausittain, vk. $2.50 puoli vuosikertaa 1.25
TYÖLÄIS- JA TALONPOIKAISNAISTEN LEHTI, kerran kuukaudessa, 1 vuosik. 2.00

Ylläolevista lehdistä myönnetään asiamiehille palkkiota vissin taksan mukaan.

VAPAUS, — **Box 69, Sudbury, Ont.**